

G. DIAMANDY

BESTIA

SCHIȚĂ DRAMATICĂ ÎN 4 ACTE

X

BUCUREȘTI

EDITURA «REVISTEI DEMOCRAȚIEI ROMÂNE»
— PIATA TEATRULUI —

DEPOZIT GENERAL: LIBRĂRIA SOCEC
— 21, CALEA VICTORIEI, 21 —

1910

COTA 212.473 Dublet

INVENTAR 420587

DE ACELASI:

TOT ÎNAINTE

ÎN PREPARAȚIE:

FECIOARA DIN SOVEJA

G. DIAMANDY

BESTIA

MIA TREIA

Biblioteca Centrală Universitară
BUCUREȘTI
Cota 272473 Dubat
Inventar 420587

TOATE DREPTURILE REZERVATE

3 Octombrie 1911

Amf. Ferbair

Doamnei Anie Diamandy

Spore Mergiere

Rogoaza, Maiu 1909.

G. DIAMANDY

BESTIA

SCHIȚĂ DRAMATICĂ ÎN 4 ACTE

JUCATĂ PENTRU PRIMA OARĂ LA TEATRUL NAȚIONAL
DIN BUCUREȘTI

BUCUREȘTI

EDITURA REVISTEI «DEMOCRAȚIEI ROMÂNE»

PIAȚA TEATRULUI

DEPOZIT GENERAL : LIBRĂRIA SOCEC

— CALEA VICTORIEI —

1910

PERSONAGII

- Grigore Corman agricultor, deputat (35 ani) * D-1 P. Sturdza
 Ștefan Prundeanu deputat, avocat (38 ani) » Ar. Demetriad
 Costea Romașcu proprietar (30 ani) » V. Leonescu
 Barcea » M. Vârgolici
 Vulpeș » C. Nedelcovici
 Lorandy } Miniștri » C. Duțulescu
 Sălceanu } » A. Atanasescu
 Rateș } » Al. Mihalescu
 Melias bancher (40 ani). » V. Toneanu
 Stan servitor » P. Iancovescu
 Marinescu funcționar » A. Barbelian
 Frantz ușier » N. Grigorescu
 Nineta Corman soția lui Grigore (28 ani) D-ra M. Filoti
 Zinca Strajă mama Ninetei Corman (65 ani) D-na C. Demetriad
 D-ra Maria Teiș guvernantă în familia Cor-
 man (23 ani) D-ra El. Mihăilescu
 Lenuța Strajă nepoata D-nei Corman (8 ani) mica Cleo Panu
 Preoți, învățători, în haine de țară.
- Regisor
 Decorator-arhitect
- D-1 P. Gusti
 » V. Ștefănescu

ACTUL I

Se petrece la Socora în Moldova. Inceputul lui Iunie. Salonuș modern-styl. Chițibușuri. Ferestre în fund. Nimic românesc. Trei uși. Ferestre în dreapta. Doamna Corman citește «Femina». Pe un mic biurou, cărți, reviste. Un piano.

SCENA I

(Doamna Corman, Domnișoara Maria¹)

NINETA (răsfoind reviste)

... Anglia a început o mișcare foarte serioasă.

D-RA MARIA

Da, pentru dreptul de vot al femeii.

NINETA

Vot? După venit, desigur.

D-RA MARIA

Nu. Votul universal, egal pentru toți.

NINETA

Prostie. O femeie cultă are alt drept decât o anal-fabetă. Femea săracă, fără educație, nu trebuie să

¹) D-ra Maria până la actul al IV-lea poartă o cămășuică românească; în actul al IV-lea e în doliu.

aibă drept egal cu o femeie din o clasă superioară.
(Distrată) Nu e așa?

D-RA MARIA

. . . . .!

NINETA

Cum? A, e drept. D-ta ești socialistă. Uitasem. Pentru cauza feministă nu egalitatea între femei e de dorit, ci emanciparea femeii de jugul bărbatului. (Trânțește revistele, resfoește o carte).

D-RA MARIA

Și bărbatul suferă. În definitiv, el duce greul luptei pentru traiu.

NINETA

Te rog, domnișoară, ridică-te, măcar pentru un moment, de-asupra acestei griji josnice a pâinei de toate zilele. D-ta solidarizezi femeia cu bărbatul.

D-RA MARIA

Chestiunea feministă e o față a problemei sociale...

NINETA

Greșală. Femenismul e lupta între individualitatea femeii și individualitatea bărbatului. (Trânțește cartea).

D-RA MARIA

Lupta sexurilor atunci?

NINETA

Da, lupta sexurilor. Ce, te miră? (Se duce la biurou).

D-RA MARIA

Doamnă, îndrăznesc să vă spun că socialismul fiind o mișcare de desrobire universală....

NINETA

Nu domnișoară. Socialismul asmuță pe cei ce n'au în potrive celor ce stăpânesc. Socialismul, e un mijloc de apăsare al individualismului. (Ia o carte).

D-RA MARIA

Nu văd întrucât, socialismul, mișcare de egalitate, poate fi...

NINETA (poruncitoare)

O, destul mă rog. E lucru știut că socialiștii sunt sectari înguști. (Pauză).

Cunoști această carte? «La Supériorité des Asexuelles»?

D-RA MARIA

Da.

NINETA

Mai cetește odată.

D-RA MARIA

Am cetit-o de trei ori. Am fost revoltată și scârbită.

NINETA (aspră)

Scârbită? Nu uită că ești domnișoară și... guvernantă. (Cetește adrese, apoi dă d-șoarei parte din corespondență). Mai bine vezi ce e cu aceste imprimate.

D-RA MARIA (cetind)

Societatea «Obolul» cere să achitați cotizația pe un an. (Nineta dă din umeri). «Furnica» vă roagă să-i comunicați desemnuri de broderii dela Socora... «Albina»...

NINETA (râde)

Poftim ! Iată cu ce-și pierd timpul doamnele noastre : Desemnuri și milă. Stupida milă încurajează lenea și adoarme energia... Apropos, domnișoară, am aflat că ai fost cu Lenuța la Catrina, fetița lui Voicu, proasta care se vârase în picioarele cailor mei.

D-RA MARIA

Da, e adevărat. Fetița are temperatură.

NINETA

Puțin importă ce are. Dar ți-am spus atâtea ori că nu vreau să vă duceți pe la țărani. Ca ce mă rog ? Destul că soțul meu își pierde vremea cu ei. El însă are o scuză. Vine o alegere, o nevoie. Dar Lenuța ?

D-RA MARIA (în picioare)

Credeam că eră bine ca Coca să învețe a alină, spre a fi iubită de săteni !

NINETA

Nepoata mea n'are nevoie de asemenea dragoste. Și trebuie ca odată pentru totdeauna să rămâie înțeleș între noi ;... Domnișoară Marie Teis, țin ca ordinele mele să fie executate. La revedere. (Intoarce spetele. Desface un plic).

D-RA MARIA (supusă)

Bine am înțeleș, Doamnă. (Se uită lung la portretul lui Costea pus pe o măsuță lângă ușa din dreapta).

NINETA (întorcând capul)

Ei bine?... A, îți place acest cap de alcoolic?... Ți-l dau. (Dă din umere).

D-RA MARIA (jenată)

Am onoarea să vă salut. (Ese).

SCENA II

(Nineta apoi Grigore, apoi Stan)

NINETA (Cetește o serisoare, o rupe. Cetește alta)

«Iubita mea prietenă. Vei avea o plăcută surpriză. Un om superior, d. Prundeanu, căruia i-am vorbit de calitățile d-tale, mi-a declarat că ești singura femeie a cărei inteligență o admiră. Cred că va veni pe la Socora. Te rog să-l primești ca pe un prieten al meu. Vrea numai decât să te vază. Scurtez, căci nu mă simt bine. Carolina». (Vorbit). Ștefan Prundeanu? Ce vrea? Am glumit cu el astă iarnă și acum „voește“ să mă vadă. Vorbește ca un stăpân. Voește? (râde) Sărmanul! (Rupe serisoarea. Gânditoare se întinde pe canapea). În fine, am să văd un bărbat extraordinar, stând mai presus de miseriile zilnice, de pâinea de toate zilele și de datoria silnică. Ah! (Gest de oboseală). Ce viață!

GRIGORE

(întră încet, sărută fruntea Ninetei care tresare și se scoală mânăioasă)

Cucu!

NINETA

E stupid să mă sperii.

GRIGORE

Chiar cu o sărutare?

NINETA (cu dezgust)

Romantism casnic!

GRIGORE

Dacă 'mi-ești dragă.

NINETA

Trupul, sau sufletul?

GRIGORE

Iar interogatoriu? Tot.

NINETA

Atunci, poffim, stai colo. (Arată un scaun depărtat).

GRIGORE

Iată. (Se așază). De nu ne-am certă... Ești frumoasă!

NINETA

Mă rog, d-ta, nu ai putea să mă iubești, nu pentru frumusețe, ci pentru personalitatea mea?

GRIGORE

Dudue, eu nu te iubesc în felii, ci de-a întregul... Chiar și cusururile tale... mă interesează.

NINETA (râde)

Eu defecte? Ce-mi bănuiești?

GRIGORE

Vrei să-ți spui?

NINETA

De sigur.

GRIGORE

Par'că am mai spus odată, și înc'odată și încă de o sută de ori și îndreptare tot n'am văzut.

NINETA

N'am memorie. (Cască).

GRIGORE

Ași vrea o Ninetă, mai aproape de mine și de preocupările mele.

NINETA (plimbându-se)

A! Ha! Pitărie cooperativă, țesătorie cooperativă, etc.

GRIGORE

Și un băețel cooperativ.

NINETA (Tăcere apoi brusc)

Ce satisfacție mi-ai procurat ca să-ți dau un copil?

GRIGORE (amărît)

Ah! Începem târgul. Un copil ți-ar face mult bine...
(Se scoală).

NINETA (hotărîtă)

Nu vreau, nu vreau, destul că m'ai silit să cresc pe fetița fratelui meu.

GRIGORE

Nineto, tare e stearpă personalitatea ta!

NINETA

Nu știi decât să mă jignești. Și duc viața asta de atâția ani. Sărmana de mine! (Șade în un rooking).

GRIGORE

A cui e vina? Suntem însurați de cinci ani. Am dus-o binișor doi ani. Iar de trei ani nu știi ce să născocești ca să mă sfărîmi.

NINETA

Atât timp cât n'am știut ce-i viața, m'am lăsat mână de tine. Erai fericit așa e?

GRIGORE

Cu oarecare aproximație.

NINETA

Prea gentil. Te-ai întrebat măcar odată dacă eu eram fericită?

GRIGORE

Da m'am întrebat. Nu odată, ci tot timpul.

NINETA

Ce răspuns ți-ai dat?

GRIGORE (glumind)

Considerând că Grig e bun, vesel, muncitor și... galant, Nineta, să mulțumească lui Dumnezeu, că a dat peste un bărbat ca Grigore.

NINETA

Admirabil. Ești așa de galant în cât toată ziua mă dojenești. Nineto citește, Nineto ocupă-te. De ce? Ca să-ți fie viața mai ușoară, ție și numai ție. (Se scoală).

GRIGORE

Nu dragă, că să ne putem ajuta și înțelegându-ne să fim mai aproape unul de altul. De altfel, când te-am luat erai o fetiță tristă. (Trece în dosul canapelei).

NINETA

Eram cea mai veselă din școală și la baluri...

GRIGORE

Iată cea mai mare dovadă de tristețea femeii. Neavând veselie în sine, e nevoită să sară ca să râdă. Las că nu știai nimic...

NINETA

Știam cât trebuia să știe o domnișoară de condiția mea. Aveam avere, nu eram să mă fac nici învățătoare, nici telefonistă. (Se lungeste pe canapea).

GRIGORE

Cum de nu vezi că rămâi străină de toate problemele care stârnesc în sufletul meu mila sau ura? A, Nineto, tu nu știi ce vrea să zică a crede în acelaș ideal. Ce puternică legătură!

NINETA (râde)

Dacă nu avem acelaș ideal. Tu vrei să mă pui în turnătoria ta, să faci din mine ceva confortabil. Eu rezist. Nu vreau să-mi pierd originalitatea. (Mănâncă bomboane).

GRIGORE

Puiule, cum ești tu sunt mii. Numai originală nu ești. Crede-mă, căci eu sunt maestrul tău în viață. (Râde).

NINETA (se duce la biroul ei)

În râsul tău e ciudă și invidie.

GRIGORE

La aceasta nu m'așteptam. Invidie?...

NINETA

Simți în mine o puternică individualitate.

GRIGORE (fumând)

Tu nu răspunzi decât înțepenindu-te. Te oțerești și strigi: «sunt originală. Sunt o individualitate». De ce ești mai «individualitate» decât Mamița de pildă?

NINETA (râzând)

Frumos exemplu. Mamița e de un banal revoltător. Mamița n'a trăit decât prin grația tatei și a legilor făcute tot de bărbați.

GRIGORE

Și tu?

NINETA

Eu lupt, mă desbat. Știi să urâsc.

GRIGORE (râzând cu hohot)

Asta e individualitatea voastră? Ha, Ha, ha. Vrea să zică nu căutați.... cum să zic.... să fiți mai bune decât noi, mai apte în viață, ci mai rele? Haha, ha. (Se plimbă). Suprimați tot farmecul femeii. Faceți dintr'însa o fiară și astfel asmuțită, o aruncați în luptă, în potrive Societății, a bărbaților, și a legilor naturei.

NINETA

Va fi mai tare. (Se plimbă).

GRIGORE

Tare? Tare când bărbatul nu va vedeă în ea decât un instrument de plăcere stearpă, deci trecătoare, sau

ceva anti-social, bun de strivit? Tare când femeia va merge în potrive menirei sale, care înainte de toate e sfânta facere? (Pauză).

Nu știu dacă e de răs sau.... de plâns? Nu știu. (Tăcere lungă. Grigore strânge pe Nineta în brațe, o sărută pe frunte, pe ochi și glumind suflă) Ffff! leapădă-te de Satana, Ffff! leapădă-te de Satana, Ffff! leapădă-te de Satana... Și acum să râdem.

NINETA

(Se șterge cu nerăbdare de sărutările lui Grigore)

Să râdem! Nu vezi că asistăm la o cumplită tragedie? Femeia făcând concurență bărbatului, gonindu-l din piața muncii.... (Se plimbă).

GRIGORE (râzând)

Drăguță ai o indigestie sociologică. Cu perfecționarea mașinelor poți spune că și copii fac concurență părinților. Curios e, că femeile sărace nu se rezboesc contra bărbaților. Dacă tragedie ar fi, unde e răspunderea bărbatului? Nu e și el o jucărie în vultorea socială? Să schimbăm întâi Societatea. (Șade la birou).

NINETA

Nici în ruptul capului. Ce idee! Ca mâine, poimăine Mândița să-mi arete ușa și să-mi fie stăpână?

GRIGORE

Dacă nu vrei nici o prefacere socială, atunci mai mulțumește odată lui Dumnezeu....

NINETA

Că am un bărbat ca Grig?

GRIGORE

Taman. (Aprinde o țigară).

NINETA

La mine e și o chestie de solidaritate.

GRIGORE

Dudue, nu vorbi de simțul solidarității. Tu nu ești în stare să te duci măcar odată pe an, să cercetezi femeile din sat. Tu nici nu știi numele copiilor, pe cari Mândița i-a botezat cu procura ta. Piața muncii? Uite piața ta: casa ta, moșia ta, satul tău, țara ta!... Unde e munca ta?

NINETA

Cred că nu mai luat de soție, ca să-ți fac bucate?

GRIGORE

Vorbesc de munca isvorâtă din nevoia dragostei pentru cei slabi. (Ii oferă bomboane).

NINETA

Slavă Domnului. La serbări școlare dăm cărți, capre, pluguri. Anul trecut am cheltuit două mii de lei, și eră an rău, secetos.

GRIGORE

M'ai ocărât o săptămână pentru această dărnicie.

NINETA

Din cauza acestor cheltueli, n'am putut merge în străinătate. (Atinge câteva obiecte).

GRIGORE

Nu e vorba de daruri, ci de felul de a da.

Unde e frumusețea bunătăței, când întinzi unui țaran o sută de lei în vârful unei prăjini? Și apoi draga mea, vreau să te ocupi alături de mine. Vremea trece. Incepe a creă ceva, măcar aci la Socora.

Viața e mișcare și făptuire. (Se plimbă).

NINETA

Fiecare cu gustul său.

GRIGORE

Nu. Cu gustul binelui și al frumosului.

NINETA (râde)

Nu am stofă de tânăr generos.

GRIGORE

Asta e și durerea mea... Și iată cum am ajuns să ne certăm!...

NINETA

E și natural. Tu, reprezinți tirania.... eu revolta. (Deplasează mobile).

GRIGORE

Nu. Tu reprezinți un copil alintat, și eu un frate cu experiență, și cu simțul răspunderii.

NINETA

Ce bine ți-ar fi stat cu o nemțoaică limfatică, pedantă, cu ochelari de aur pe nas, bună la bucătărie, bună de prăsilă.

GRIGORE

Și cu mustăți nu?

STAN (intră)

Conașule, vă poștește domnul șef la telefon.

GRIGORE

Bine. (Ese cu Stan).

NINETA

Asta-i viață? Niçi un avânt, nici o preocupare mai înaltă. O sârmane! mele iluzii de față mare!... (Se pune la piano și cântă un cake-wolk).

SCENA III

(Nineta, Zinca, apoi Maria cu Lenuța)

ZINCA

Nineto, pune-te lângă mine. Ce-ai făcut azi?

NINETA

Nimic mamițo.

ZINCA

...Dudue, de ce nu faci ceva gospodărie?

NINETA

Ia lasă mamă, destule am pe capul meu.

ZINCA

Pe vremea mea nu se mișcă un pai fără să știu.

NINETA

Fiindcă-ți spunea tata.

ZINCA

Tata? Nu eră vorbăreț. Mă durea însă de truda lui. N'aveam mai mare mulțumire, decât seara la gura sobei, când după ce-i spuneam ce văzusem, îmi strângea mâna ca unui prieten.

NINETA

Frumos!... Cu ce te-ai ales? (Cască).

ZINCA (mirată)

Cum cu ce? Cu dragostea, cu încrederea și cu respectul lui.

NINETA (râde)

Mamișo, s'au schimbat vremurile. S'a mântuit cu rasa femeii gospodine, fabrică de copii.

ZINCA

Rău. Foarte rău pentru femei mai ales.

NINETA

Din contră. Nemai având griji de ordin inferior se va ocupa de sine.

(Maria și Lenuța care intră făcând trei reverențe)

NINETA (arată spre Lenuța)

A treia mi se pare fără mlădiere.

ZINCA (dă din umere)

Puiule vin repede la Bunica.

LENUȚA

(tristă, fără vlagă, pășește spre Zinca)

Sărut mâna Grand-mama, ești bine, sănătoasă ?

MARIA

Și la tanti, Cocuță.

LENUȚA (acelaș joc)

Sărut mâna Tanti. Ești bine sănătoasă ?

NINETA (o mângâie puțin, se scoală)

Vă las. Mă duc să mă îmbrac.

ZINCA

Dar la ce ?

NINETA

Vrea să zică, la țară, să nu mă mai îmbrac ? (Ese).

ZINCA (oferă bomboane)

Bine, domnișoară, dar fetița asta e mai bătrână de cât mine. Nu sare, nu râde. Ce educație îi dai d-ta, de faci din un copil un automat politicos ? Poftim șezi.

MARIA

Sărut mâna coniață. Tot ce fac e din porunca d-nei Corman. (Tăcere).

SCENA IV

(Zinca, Domnișoara Maria, Lenuța, Grigore, apoi Nineta)

ZINCA

Ce vrea șeful de gară ?

GRIGORE

M'a chemat Ministrul de Interne, la București. Șeful spune că Prundeanu a trecut la Mândrișca. A văzut și pe Costea. (Sărută pe Lenuța, apoi se uită la fotografia lui Costea)

ZINCA

Mi-ar părea bine să vie Costea. Oare s'a astâmpărat? A fost în Japonia. Cocă, știi mata unde e Japonia ?

LENUȚA

Stan a spus că e peste deal de țara nemțească.
(Râd cu toții).

ZINCA

Pe câmp ai fost ?

GRIGORE

Da. Aștept învățătorul cu o delegație de săteni ca să înjghebăm obștea, apoi mă ridic la arat.

ZINCA

Grâul ?

GRIGORE

Prost mamă, prost. Al cincilea an rău. Nu plouă,

Arșiță de cad oamenii ! Mor vitele. Ce ticăloșie. Nu știu ceva mai tragic decât lupta omului cu pământul, cu firea întreagă, doar i-ar smulge rod. Și cu toate acestea mi-i dragă țarna ca o femeie.

ZINCA

Ca o femeie rea. Li faci curte, o gătești, ea întoarce capul. De ce e așa sucită, de ce o iubești mai tare... Mare-i Dumnezeu, Grigore. Vor veni și anii buni, lăptoși. Să fie veselie în oameni și în vite. Mai rabdă și tu.

GRIGORE

De cinci ani, Mămițo, de când rabd. Și doar muncesc bine, îngraș pământul....

Dacă ploaia nu însuflețește nimic !...

ZINCA

Dragul meu să-ți spun una. Bărbatul meu cumpărase o pădure. Peste noi, venise întocmai așa, cinci ani răi. Și jidanii cu pădurea, l'au încurcat pe Neculai de eră să ni se vândă tot. Am stat zece ani în șir la Ordești, mâncând numai păsări, brânză și mămăligă, până ce ne-am descurcat. Eram singuri, singurei.

GRIGORE

Asta-i viața noastră.... Cocă vin de mă sărută.

ZINCA

Rău e de copilul orfan....

GRIGORE

Lasă Mamă, eu o iubesc, cât ar iubi-o Jean.

LENUȚA (se repede)

Moșule. (Nineta apare în toaletă de plimbare. Lenuța speriată, se dă îndărăt, și sfioasă se urcă iarăși pe muchea scaunului).

GRIGORE

Ești cu trăsura ?

NINETA

Da.

GRIGORE

Drăguță, treci te rog pe la ocolul boilor. E în drumul tău. Spune să pue sare denaturată în uluce. Mi-ai cruțat o oră de călărie.

NINETA (plictisită)

Mă plimb să răsufli, nu ca să fac pe vechilul. Domnișoară, să pui Cocăi rochia cea roșie. (Maria ese armată de Lenuța care face iarăși trei reverențe).

SCENA V

(Grigore, Nineta, Zinca apoi Stan)

ZINCA

Nineto, o să avem musafiri.

NINETA

Cine ?

GRIGORE

Ștefan Prundeanu și probabil vărul Costea.

NINETA

Uf, Doamne! Nici la țară nu-ți dau pace.

ZINCA

Pentru Dumnezeu, Nineto, par'că în tine n'ar curge sânge moldovenesc. Par'că ai fi ca ticăloasele astea de mobile modern styl. Neprimitoare, cum stai mai mult pe ele, gem, scărțâe, se deșală și sar din încheeturile obosite. Uf, Ce uf?

NINETA

Și mie îmi place să primesc, dar nu la țară. La București, unde am tot confortul.

ZINCA

Doar nu primești pentru confort, da așa, de omenie, de dragul rudelor și al prietenilor.

NINETA

Ce prieteni, mamă? (Către Grigore). Tu nu te simți bine decât între prieteni. In ei vezi aliați. Cu ei răscolești un trecut de destrăbălare. După fiecare întâlnire cu ei, ești mai brutal, mai agresiv cu mine. Prietenii tăi? Li urăsc.... (Râde). Și ce prieteni? Prundeanu un stricat care se crede iresistibil.... Costea un bețiv meloman.

GRIGORE

Dragă, cu prietenii visez viața. Cu ceilalți o trăesc. Dar să lăsăm asta. Prundeanu? Așa cum îl vezi, mâine, poimăine are să fie Excelență.

NINETA

Cunosc valoarea proorocirilor. Când ne-am logodit toate ziarele strigau că vei fi Ministru.

GRIGORE

Am refuzat.

NINETA

Foarte rău ai făcut.

GRIGORE

Nu m'ași fi putut ocupà de tine.

NINETA

Mare pagubă! Când mă gândesc, că prietenele mele îmi ziceau Excelență. În urmă au râs de mine. Căsătoria nu mi-a adus nici măcar măgulire.

GRIGORE

Poate că ai dreptate. Cât despre Costea, dragă, e cel mai bun prieten al meu. O inimă de aur.

NINETA

Inimă de brută închisă într'o sticlă de fină. Și când mă gândesc!...

GRIGORE

La ce?

NINETA (râde)

Costea mă ceruse în căsătorie.

ZINCA

Dudue, nu e bine ce spui.

GRIGORE

Lasă, mămișo. N'am gelozie retrospectivă. Costea îți făcuse curte? E întâia oară când aud așa ceva.

NINETA

Curte mie. L'am refuzat. (Se învârte într'un călcâi).

GRIGORE

De ce l'ai refuzat ?

NINETA

Vroiă să rătăcească în țări sălbatice, să vâneze. De-politică, nici nu voiă să audă... El n'a spus minciuni convenționale.

GRIGORE

Așă că portofoliul lui eră în baltă.

NINETA

Precum zici.

GRIGORE

N'a întrebat de ce l'ai respins ?

NINETA

Toți întreabă. Când i-am spus că preferam pe d-l Grigore Corman, a sărit în sus de bucurie, strigând : «Dudue, are să te facă fericită». Nu l'am mai văzut decât la nunta noastră când, bine înțeleș, eră beat!

STAN (intră)

Conașule, a venit domnul învățător cu niște săteni. Știți d-voastră, pentru obștia ceia.

GRIGORE

Bine. Vin îndată. Poftește în biou. (Stan ese).

NINETA (plictisită)

Bine Grig, nu înțelegi când spun ceva? Ce e casa mea. Han? Una două, poștește în biou. Oamenii aceia vin murdari... Miroase a iuft și a cojoace.

GRIGORE

Nineto. Primo: nu ești obligată să vii în biou, secundo nu vii niciodată, terțio din toată casa asta, nu am decât o cameră: biou. Incolo sunt un trecător fără protecție. Ce te supără pe tine dacă primesc sătenii cu cari trăesc, muncesc pe soare, pe frig, pe ploae și pe vânt? Cu toții ne sucim gâtul spre cer, ori ne pironim ochii spre pământ, în aceiași nădejde de belșug, în aceiași grijă de an rău?

NINETA

N'am ce zice, frumos discurs. (Cască). Ai putea să-î primești în ceardac.

GRIGORE

Vreau să le arăt că-i primesc ca semenii mei, că le deschid intimitatea mea. Să vadă ei că în casă de boer e bunătate după cum sunt lăghicere, scoarțe, lucruri românești.... de țară. Să le vie și lor mai la îndemână.

NINETA

„Ce copil ești? La ce gândesc ei când intră la tine? Cum să te înșele, sau cum să se apere. (Arătând cu degetul). Om cu experiență. Maestru al vieții! (Râde).

ZINCA

Le lipsește învățătura și creșterea sufletească.

NINETA

Și simțul recunoștinței.

GRIGORE

Cam rar acest simț și așa de subtil! Și apoi ce-mi pasă mie de ce gând au asupra mea. Nu le fac bine ca un creditor, ca un cămătar. Nu cer recunoștiință. Nu cer nimic. Mă simt fericit când le văd ochii râzând.

NINETA

Dela țărani te mulțumești cu nimic. Mie însă îmi ceri jertfe, devotament, muncă, datorie, etc., etc.

GRIGORE

Ninetei mele îi cer să fie femeia ideală nu pentru mine, ci ca să o pot slăvi ca pe o zeiță. Dela zei ești în drept să ceri totul.

NINETA

De asta s'au săturat și ei de meseria lor.... Aide, spune. Ești de-si-lu-si-o-nat? (Tăcere).

GRIGORE (glumeț)

Încă nu. Dar eu vorbesc și uit de cei cari mă așteaptă. (Ese).

SCENA VI

(Nineta, Zinca apoi Stan)

ZINCA

Dudue?

NINETA (răsfoind o carte. Distrată)

Mamă?

ZINCA

Ce e cu voi? Sunt de opt zile aici. Vă certați într'una. Nu sunteți ca altă dată.

NINETA (cu capul între mâini)

In care căsnicie nu bate vântul?

ZINCA

Vânt? In căsnicia voastră, bate crivățul. Spune mamei ce e?

NINETA

Nimic mamă. Lucruri mici, asupra cărora nu ne înțelegem. Grigore e așa de autoritar.

ZINCA

Vino lângă mine Dudue, să mă uit în ochișorii tăi, ca altă dată. Știi când te prindeam cu coatele în dulceți.

NINETA (lângă Zinca)

Atunci eram vinovată.

ZINCA

Fetițo și acum ești vinovată.

NINETA

Eu mamițo? Ce mi se poate bănuî? Nu sunt femeie cinstită? Tu mă ocărești par'că n'ai fi mamița mea, ci a lui Grigore.

ZINCA (o sărută cu drag)

Vă sunt mamă la amândoi... Nu-i de ajuns să fii femeie cinstită ca să ai drept la fericire. Trebuie să dai

viață casei tale. Poate se va îndură Dumnezeu și veți avea copii. Inflorește casa cu veselie, și o împodobește cu bunătatea ta.... Fii mai plecată.

NINETA

Sclavă, nu ?

ZINCA

Am zis mai plecată, căci el știe și noi nu știm. Tu nu te interesezi de ce face el. Odată n'ai mers pe câmp să vezi cu câtă greutate se muncește pământul. Par'că Grigore ar fi vechilul tău. Ești străină de necazurile lui. Dă-te la brazdă fata mea. Ca să vă vie mai ușor, trage-ți amândoi brazda în viață.

NINETA (râde)

Dăc'ași fi știut, că măritișul înseamnă să mă înham la greutate, să-mi pun gâtul sub jug, rămâneam fată mare. (Se plimbă).

(Răutăcioasă). Și cine e vinovat dacă sunt cum sunt?... Tata și cu mata.

ZINCA (în picioare, erucindu-se)

Vai! Dudue. Ce vorbă grea!

NINETA (jenată)

Iartă mamișo. (Pauză). Vorbim cu sânge rece..... Să privim adevărul în față. Ce educație mi-ați dat ?

Vorba lui Grigore, când am eșit dela Damele de Sion nu știam nimic. (Se așează lângă Zinca).

ZINCA

Saraca'n de mine! Dar eu ce știam când m'a luat Neculai? Fusesem crescută la Lemberg, la Călugărițe, ca și tine. (Impletește). Invățasem ca pe vremea

aceea ; sunt acum cincizeci și cinci de ani. Cincizeci și cinci de ani! (Ca 'n vis). Cu trăsura și cu căruța de poștă, de la Idrici la Cernăuți, apoi cu drumul de fer la Lemberg. Franțuzește, leșește, ceva nemțește și carte de doi bani. (Cu tărie). Nineto, eu am învățat carte cu tatăl tău, iarna la Ordești. Urlau lupii la gardul curții. Am învățat viața cu tatăl tău în cartea câmpului, călare, la vânat cu tatăl tău. Când a venit războiul l'am petrecut până la Calafat. M'am întors la Bârlad și am făcut scamă pentru răniți. Am fost soră de caritate. Am legat răni puturoase. Nu-mi eră greață Nineto, și acele răni nu mi s'au părut scârboase, nici n'am simțit mirosul de iuft, sau de cojoace. (Pauză). Toate-le-am făcut fiindcă așa mă trăgea inima și fiindcă știam că așa-i plăcea lui Neculai să fiu. (Se plimbă încet).

Cât a stat peste Dunăre, odată nu mi-a scris să iau seama, să fac așa sau pe dincolo, ci «cum îi crede mata Mamișo». Avea încredere tatăl tău în mine. Și eram frumoasă, nespus de frumoasă, fetișo.... Odată s'a obrâznicit un strein cu mine, și i-am tras o palmă dudue, chiar în spital. O palmă de cucoană mare. Uite. (Cu suflet). Cu mâna asta, mică, albă altă dată, dar plină de simțul datoriei și dreptului meu de nevastă româncă.

NINETA

Mamișo, mamișo, mata nu ai cerut drepturi niciodată, ci numai datorii.

ZINCA (șade)

Să mă erți. Am să-ți spun una. Lui Neculai îi făcea curte o cuconișă dela Ieși. Parc'o văd. Când mergea, oftă. Se legănă ca trestia pe baltă. Când se așeză, dădea ochii peste cap de credeai că-și vede strămoșii în rai.

NINETA

Cine erà, Mamiță ?

ZINCA

Cine ? Ia nu mai ști. A murit sârmana. Asta s'a întâmplat la un bal, la moșul tău Dimitrie. Neculai începuse să se gudure, de, ca bărbații. Când ne-am întors acasă am stat de vorbă cu el... prietenește. I-am zis : drăguță, ți-am greșit ? M'am sluțit ? Nu-ți sunt tovarășă la bine și la rău ? Nu-ți es în cale rându ? Spune, de ce vrei să mă faci de răs, pentru o păpușă ? Ai poftă să zburzi ? Poftim slobod. Du-te, dar să știi că de te-i îndrăgosti de vre-o femeie plec la Idrici. Chefuri fă câte vrei, dar... nu te las să iubești pe alta.

NINETA

Ce-a zis tata ?

ZINCA

Il muncea ispita. A stat pe gânduri, m'a luat în brațe, m'a sărutat și mi-a spus : Mamișo, am hachițe. Mâine plecăm la Ordești. Am plecat și așa...aaa....

NINETA

Atâta a fost ? (Râde). Nu ți-a venit gust să te răzbuni ?

ZINCA

Răzbunare ? Iraaa ! Doamne, ce neomenie. Cum să mă răzbun pe dragostea mea ?

NINETA (glumeată)

Mamă femeile ca d-ta n'au individualitatea lor. Nu puteți fără tutor. (Se plimbă).

ZINCA

Drăguța mamei, când cineva năzuește la «individualitate», trebuie să aibă tărie născătoare de ceva. Dar așa să fii slăbănoagă, să nu ai tragere de inimă la nimic, să nu-ți încerci voința decât în un vecinic harțag cu bărbatul tău, asta e adevărată nebulie.

NINETA (râde)

O ho ! Mamă, nebulie ?

ZINCA

De sigur. In loc să-i luminezi casa, te apuci să lovești în gusturile, în toate obiceiurile lui și-i calci în picioare credințele. Li ații calea în toate clipele. (Pauză). Dudue, vino-ți în fire.

(Zinca lucrează, Nineta tace și se pune pe citit. După un moment sună).

STAN

Porunciți Dudue ?

NINETA (scurt)

Caii la trăsura.

ZINCA

Ce carte cetești ? (Stan ese).

NINETA

Hm, O carte, de filosofie contimporană.

ZINCA

Bree, și cum o chiamă ?

NINETA (râde)

Nu-i pentru mata, mamișo.

ZINCA

Să mă uit la preț măcar, (Nineta dă cartea). «La supériorité des Asexuelles». (Dă cartea îndărăt. Pauză lungă. Iși strânge lucrul. Se scoală. Aspră). Mă duc să văd fetița Catrinei, să-i duc niște portocale.... Dudue lasă fleacurile!
(Arată cartea).

NINETA

Toți sunteți contra mea. (Răde). Aci se vinde bunul simț cu kilogramul. (Sună. Stan intră).

Să scoată caii. (Stan ese).

Nineta, merge spre fereastră, deschide geamul.

ZINCA

(Pauză). Eră să eși în trăsură ?

NINETA

Numai vreau... Ce spuneă Grigore că e ars câmpul ?
Uite ce verde e grădina.

ZINCA

...Nineto, altă dată nu mână așa repede în sat... O nenorocire... (Ese).

NINETA (ese după Zinca)

(Plictisită). Da, da.

SCENA VII

(Scena rămâne deșartă un minut. Se aud zurgălăi. Grigore, Ștefan, cu o servietă și un baston, apoi Stan)

GRIGORE (se uită în jur)

Ah, credeam că mama și Nineta erau aici. (Strânge mâna lui Ștefan). Nu ți-e rușine? De nu te întâlneam în drum, treceai la Mândrișca.

ȘTEFAN

În toate cazurile veneam la Curte să vă zic «bună-ziuă». Sunt avocatul lui Melias. Are o afacere cu un oarecare Castaniu. Am venit între două trenuri.

GRIGORE

Stai câteva zile.

ȘTEFAN

Nu, nu pot. Treabă multă. Spre toamnă voi veni pentru vreme mai îndelungată. Eră să vie și Costea, dar în Ajud a primit o telegramă. Nu știu ce dracu are de vânzare. A trecut înainte.

GRIGORE

De aicea unde ai de gând să fugi?

ȘTEFAN

Deseară trebuie să fiu la Râmnic.

GRIGORE

La cine?

ȘTEFAN

La Rateș, Ministrul.

GRIGORE

Are moșie acolo?

ȘTEFAN

Da. M'a rugat ca în vacanță să lucrăm la un proiect de lege asupra regimului apelor și utilizării lor ca forță motrice.

GRIGORE

Bun om, însă nu prea văd cum are să o scoată la capăt cu regimul apelor.

ȘTEFAN

Nici eu nu văd. Toată viața lui a fost mare producător de vinuri.

GRIGORE

Doamna Rateș ce face ?

ȘTEFAN (șueră)

Nu știu, cred că bine. (Pauză).

GRIGORE

Ștefane, te-ai mai liniștit ?

ȘTEFAN

În ce privință ?

GRIGORE

Tot berbant ?

ȘTEFAN (râde)

Nici un berbant. Dar nu pot trăi fără o femeie.

GRIGORE

Numai una ?

ȘTEFAN

Una, dar nu aceeași, bine înțeles. Ce vrei dragă. Îți aduci aminte de campania electorală ? Știi cât am lucrat la bugete.

GRIGORE

Și cât ai muncit pentru Băncile populare.

ȘTEFAN

Sunt în stare să lucrez cât zece. Ei, dacă nu am o fustă la orizont și un orizont la îndămână, pace! Nu pot scrie un rând, nu pot scoate o vorbă și idei ioc.

GRIGORE

Foarte ciudat.

ȘTEFAN

Ciudat poate, dar glumă nu e. Fiind distrat, cam încurec întâlnirile. Scene, rupturi. Ah! ce plictiseală. Apoi e absolut stupid ca toată activitatea mea să atârne de femei.

GRIGORE

Insoară-te.

ȘTEFAN (dă din umere)

.....!

GRIGORE

O metresă.

ȘTEFAN (râde)

Știi că ești nostim? Ție îți place să fii abonat, eu prefer să cetesc cu numărul, când vreau.

GRIGORE

Abonamentul procură liniște.

ȘTEFAN

Mă omoară liniștea. Cât timp crezi că îmi trebuie să cunosc o femeie?

GRIGORE

Știu eu.

ȘTEFAN

Să-ți spun: între un ceas și două luni, o cunosc pe de rost. Ei, și când am cunoscut-o pe de rost nu mă mai amuzează. Și atunci altă alergătură, alte încercături. Credeai că e jucărie?

GRIGORE

Cum se poate ca un spirit ales ca al tău, să nu vadă în femeie decât o jucărie?

ȘTEFAN

E foarte rău, dar nu pot altfel. N'am făcut curte unei femei cinci minute, fără să nu fi fost nebun după dânsa, un ceas, o zi indiferent. Și i-o și spun.

GRIGORE

Ești sincer? (Râde).

ȘTEFAN

Mai rămâne vorbă. Pentru moment, bine înțeles.... Iată mersul afacerii. Întâi încep a glumi, apoi trec la complimente sau la indiferență, după specie, pe urmă.... cortina și asta o fac cu o cucoană, sau cu o țigancă, drăguță să fie. Să-ți spun un secret. Cum încep să mă.... emoționez mi se dilatează pupilele.

GRIGORE (râde)

.... Trebuie să fii certat' cu jumătate din țară.

ȘTEFAN

Eroare, sunt în termenii cei mai buni cu toate exele mele, afară de femeile țâfnoase, cari luând totul în serios, fac tragedie din amor.

GRIGORE

Să nu o pățești.

ȘTEFAN (râde)

Nu mi-e teamă. Pentru mai târziu doresc ceva dramatic, să văd cum e..... În fond nu trăesc decât pentru politică și pentru femei. În politică sunt statornic, în colo am un suflet de muere.

GRIGORE

Nu crezi că ai să plătești scump lipsa asta de idealism în raporturile tale cu femeia ?

ȘTEFAN (uimit)

Apoi de asta vorbesc eu de un ceas ? Cine cere mai mult idealism decât mine ?

GRIGORE

Aud ?

ȘTEFAN

Bine Grigore. Dar ce caut eu în femeie ? Idealul, sfântul Ideal ! De aia sunt eu martir.

GRIGORE (râde)

Tu ? Martirul Don Juan ! Frumos sabiect pentru o piesă de teatru.... Ești un înger....

ȘTEFAN

Te cred. Eu dragă Grigore nu îmbrac femeia cu idealul care e în mine. Garderoba mea e cam sărăcăcioasă. Ei îi cer ideal pentru goliciunea mea. Dar vai, în genere, femeile n'au ideal pentru doi. Și atunci alerg și schimb și iar alerg și iar schimb. În fond viața mea are o parte foarte tragică. (Se uită la ceas). Să nu perd trenul. Ași vrea să prezint Doamnei Corman respectele mele.

Domnișoara Carolina Schubert mi-a vorbit de soția ta ca de o intelectuală extraordinară. (Grigore sună, Stan apare).

GRIGORE

Stane, trăsura conașului și șaua pe Fuga.

STAN

Ianoș spune că Fuga șchioapătă, și vă poștește până la grajd.

GRIGORE

Acuș. (Nineta intră). Draga mea, iată un feminist de un gen aparte. (Ese împreună cu Stan).

SCENĂ VIII

(Ștefan, Nineta apoi Grigore)

ȘTEFAN (sărută mâna Ninetei)

Respectele mele, Doamnă. (O detaleză).

NINETA (rece)

Bine ai venit. (Ii face semn să șadă).

Cred că ești la Socora pentru mai multă vreme?
(Se uită pe furiș la Ștefan).

ȘTEFAN

Vai! Imposibil. Am venit în fugă ca să am onoarea...
(Semne de neliniște).

NINETA

Prea amabil... Un om atât de ocupat. Răspândit în toate cercurile...

ȘTEFAN

Hm, Politica, avocătura...

NINETA

Ar trebui să te împarți în zece!

ȘTEFAN

Și tot n'ași ajunge.

NINETA

Hm! Cred și eu. Așa dar ești feminist? Interesant
recrut. De când Domnule Prundeanu? (Incepe a cocheta).

ȘTEFAN

Sunt feminist din leagăn.

NINETA

Spre exclusivul d-tale folos?

ȘTEFAN (afirmativ)

Intre noi fie zis, nu înțeleg ca individul să îmbră-
țișeze o cauză de interes general dacă nu-și găsește
o satisfacție, fie chiar morală!

NINETA

A d-tale e de sigur pur morală.

ȘTEFAN

Nu. N'am pretenții. (Râde).

NINETA

Ești leal. (Râde).

ȘTEFAN

Cu femeile deștepte.

NINETA (salutând. Pauză)

Ai o reputație detestabilă.

ȘTEFAN

Calomnii.

NINETA

... Mai mult decât exagerări... Se pare că ești de un cinism...

ȘTEFAN:

O! Protestez. Sunt un martir, o victimă a femeii.

NINETA

La plural?

ȘTEFAN

Da, până ce voi găsi femeia ideală.

NINETA

Spus de d-ta, acest cuvânt are o suavitate extraordinară. (Râde nervos).

ȘTEFAN

Numai să gădesc, o individualitate ireductibilă, având un ideal și (glumeț) devin bărbatul cel mai papă-lapte.

NINETA

Ce oferi în schimb?

ȘTEFAN

Toate comorile persoanei mele, n'am făcut inventariul și, pe deasupra ofer... virginitatea sufletului meu.

NINETA (râde cu hohot)

O, virginitatea. Ha! ha! ha! (Nervoși râd amândoi).

ȘTEFAN

Nu râde. (Se apropie). Iaca, de ai avea mata o soră care să-ți semene...

NINETA

Ce compliment searbăd. (Râde jenată).

ȘTEFAN (se așează lângă Nineta)

Ca orice adevăr. Ca să fiu sincer, vorbesc de fizic

NINETA

Ei... Domnule Prundeanu...

ȘTEFAN

Să mă ertați... dar moralul îmi e necunoscut. (Râde).

NINETA (râde fals)

Și când vezi un fizic plăcut al cărui moral nu-l cunoști... ?

ȘTEFAN

O atunci. (Bruse). Mi se dilatează pupila.

NINETA (uimită)

Cum ți se dilatează pupila ?

ȘTEFAN (încurcat)

M'am exprimat rău. Vroiam să spun o dilatație... admirativă.

NINETA

Ah ?

ȘTEFAN

Cuconiță trebuie să plec. Imi veți da voie să vin spre vară.

NINETA (rece)

De ce nu? Ești prietenul soțului meu.

ȘTEFAN

Și al d-voastre, sper?

NINETA

O! Bărbatul care va fi prietenul meu nu s'a născut încă.

ȘTEFAN (distrat)

N'ar face rău să se grăbească.

NINETA

Domnule Prundeanu, nu fii obraznic.

ȘTEFAN

Ah, Dacă toate feministele ar fi ca d-ta.... ce mai drepturi ași acordă.

NINETA

Am fi prieteni.

ȘTEFAN

Am să-mi dau toate silințele spre a merită o prietenie atât de scumpă. (Ii sărută mâna cu de-a sila).

NINETA (înțepat)

Intâi caută de drege reputația asta de Don Juan... E foarte supărător să știi că ai în fața d-tale un Don Juan.

ȘTEFAN

Ce Don Juan! Vai de capul meu!

În fond vă jur că mi-a lipsit totdeauna un sfat bun...
Acuma însă... (Se aud zurgălii. Ștefan, Nineta se scoală, Grigore intră).

GRIGORE

Ștefane, dacă vrei să pleci e timp. (Rămas bun. Grigore și cu Nineta vorbesc încet cătând spre Ștefan).

ȘTEFAN (a parte, foarte plictisit)

Femeia unui prieten? Hotărât am în mine o turmă de porci. Uf! ce viață. (Pauză). O glumă și basta.

NINETA

Domnule Prundeanu, acum cunoști drumul la Socora, sper că nu ne vei ocoli. Ne vei face plăcere la amândoi.

ȘTEFAN (repede)

Voi veni negreșit. Sărut mâna.

GRIGORE

(Glume, strângere de mână). Păzește-ți pupilele Fany. (Ese tus-trei. Zurgălii).

SCENA IX

(Nineta intră gânditoare; privește afară. Apoi Zinca și în urmă Stan)

NINETA (sună)

Mamă, a fost d-l Prundeanu aicea.

ZINCA (șade)

Știu. Dar îți spun drept, că omul cela mă intimi-

dează. De câte ori se uită la o femeie, are aerul s'o întrebe: «mata ești liberă?»

STAN (intră cu serviciul de ceai)

Poffim ceaiul, Dudue.

NINETA

Poftește pe conaș.

STAN

Boerul nostru, a plecat călare în urma trăsorei. S'a dus la arat și la vite. (Zinca se încrunță treptat. Din când în când privește la Nineta).

NINETA

Bine. (Stan iese). Nu găesc. Cu mine a fost timid ca un băețel. Depinde de cum îl iei. (Pauză lungă, Nineta se uită la ceas). Ei îți place, mamă. In loc să stee cu noi, Grigore se plimbă. Dac'ași duce eu așa viață, ce mai scene... (Servește ceaiul. Tăcere. Se duce la fereastră. Pauză).

ZINCA (lasă lucrul. Hotărâtă)

Nineto, de ce nu aveți copii?

NINETA (suspină)

...Nu știu. (Gest).

ZINCA

Nu vrei sau nu poți?

NINETA

Nu știu... Pentru ce?

ZINCA

Pentru ce? Asta-i vorbă? Pentru ce!

Bunul tău, postelnicul Gheorghe, a avut doisprezece copii?

Bunicul tău de pe mine, vornicul Constantin, a avut opt copii. Eu am avut nouă...

NINETA

...Pe atunci...

ZINCA

Pe atunci erau vremuri grele. Când Rușii, când Nemții... Ba Turcii... ba Tătarii, călcau Moldova în lung și în lat.

Puțini scăpau de foc și de sabie... Erau și boli... Mureau copii cu sutele și bieții strămoși plodeau și ei... ca să fie urmași... Să nu se piardă sămânța neamului.

NINETA

Eu nu mă gândesc la neam... Alte timpuri...

ZINCA (aspră)

Cine nu se gândește la neam, nu se simte. Și apoi când îți vorbesc, fă-mi cinste... privește-mă în ochi. Pof-tim aice. (Arată un scaun la masă. Nineta oțerită șade. Pauză).. Nu vrei?

NINETA

Nu știu.

ZINCA

Săraca'n de mine, parcă din Neculai și din mine-nimic nu e în făptura ta. Imi trebuie nepoți. Auzi? Cum să se stingă neamul nostru și al Cormanilor? Mai mare rușine... Se duc boerii...!! (Pauză). Sau nu poți?

NINETA

Da, asta trebuie să fie... Nu pot.

ZINCA

Taci. Nu-i adevărat. Auzi 'mneata! Toți strămoșii noștri au fost plodoși... Eu nu știu ca româncea să fi zis «nu pot».

NINETA (încurecat)

Bine, mamă, dar te mai gândește și la mine... Durere, oboseală, grije.... trup schilodit...

ZINCA

Pre a mea lege, nu ești fata mea!... Ce mândrie mai mare decât să dai viață? Durere? Doamne, doamne!... Dar tu blestămi legea Ziditorului... Femeie, fii mai darnică de trupul tău (Pauză).

Dă-ți drumul, Dudue.... Fă prunci...

NINETA

...Uf!... Dați-mi pace...!

ZINCA

Mai bine să fi murit decât să fi pus pe lume fată stearpă. Mi'i rușine și scârbă de pântecul meu...

Par'că îmi strigă cineva: «Neamul tău mai departe nu va merge». (Pauză. Nineta merge încet și se așează iar la fereastră. Zinca ia ceașca de ceai). Dudue, vino-ți în fire.... Tu faci a păcat.

CORTINA

ACTUL II

La Socora. In Iulie. Sara. Scena se petrece in cerdacul casei. Stâlpi cu arcade in stil românesc și vedere in grădină. Alee, boschete și dealuri in depărtare. O scară in dreapta, alta in fund. In stânga două uși dând in casă. Mobile de grădină. Două mese. Pe una flori, iar pe cealaltă garnitură de birou, cărți, cu două lămpi de grădină, etc.

SCENA I

(Zinca, apoi Domnișoara Maria)

ZINCA

(Dusă pe gânduri, răfoește, cetește. Pauză. D-ra Maria intră căutând ceva, calcă ușor. Se pleacă sub un scaun, scoate o minge, de sub perna canapelei o păpușe. Vrea să iasă, se împedecă de un scaun, Zinca tresare)

A, D-ta ești, Mario? Incotro?

D-RA MARIA

Coca odihnește. (Arată jucăriile).

ZINCA

Ia stai. (Ii face loc pe canapea).

D-RA MARIA

Sărut mâna, Coniță. (Șade).

ZINCA

De mult voiam să-ți vorbesc. Eu sunt bătrână. Lucrurile noi, mă cam tulbură. Nu mă tae capul să le înțeleg, le judec cu inimă. (Pauză). Am ceva pe suflet. Te cred fată cinsită și bună. Bună din fire, nu din carte.... In sfârșit, mă rog, feminismul d-tale e la fel cu al fiicei mele?

D-RA MARIA

Nu întocmai.

ZINCA

Adecă?

D-RA MARIA

D-na Corman vede în feminism o luptă crâncenă între femeie și bărbat.

ZINCA

Și d-ta?

D-RA MARIA

Vreau să armez femeia prin o creștere sănătoasă. Vreau să-i pun la îndemână adevărul. El ne face să vedem viața cum e, cu farmecul și cu amarul ei. Adevărul ne face să vorbim aceeași limbă. Atunci femeia își va pricepe menirea ei.

ZINCA

Unde duci femeia?

D-RA MARIA

Vreau să o ridic la nivelul bărbaților celor buni.

ZINCA

Până aici, foarte bine.

D-RA MARIA

Femeia va fi adevărata tovarășă a bărbatului și o bună sfătuitoare, căci ca să judece, va avea aceleași mijloace ca bărbatul, cu ceva în plus.

ZINCA

Bărbatul nu va primi superioritatea femeii.

D-RA MARIA

Superioritatea nu va fi a unui sex, ci a individualităților. O asemenea superioritate, izvorâtă din inteligență, bunătate și energie, fiind folositoare amândurora, va fi primită de cel mai slab ca o desmerdare.

ZINCA

Care e plusul?

D-RA MARIA

Plusul femeii e tactul.

ZINCA (gândește, apoi încet)

Așa e. (Tristă). Dar atunci feminismul fiicei mele!

D-RA MARIA

.....!

ZINCA

Vorbește, Mario, n'ai frică. Spune.

D-RA MARIA

Femenismul d-nei Corman e cu totul altul.

ZINCA

Duduia vede în bărbați dușmani... De ce? Acesta e feminism englezesc?

D-RA MARIA

Nu, conică. Nu e nici englezesc, nici francez, nici român. Noi fetele sărace avem un feminism, acel de care vorbeam. Fetele bogate când se mărită, sunt ades neștiutoare de realitatea vieții. Ele vor să ducă viața visată ca fete mari.

ZINCA

Bine, Domnișoară, dar și eu eram bogată, aveam maniere, dar nu mi-a trecut prin gând....

D-RA MARIA

O! Pe atunci!

ZINCA

Ce pe atunci? Și eu am visat de făt frumos. Dar când am văzut cum se trudea bărbatul meu, am sărit să-i dau mână de ajutor. Am trăit, când în luptă cu greutatea, când mai ușor. Nu cred să fi fost femeie mai fericită decât mine. Și slavă, Domnului, am trăit fără romane, fără amanți, și fără harță, cu cinste. (Se aude clopoțelul de trei ori).

D-RA MARIA

Sa trezit Coca. (Se scoală și sărută mâna Zincăi, care o reține)..

ZINCA

Mario îți doresc fericire și... să rămâi săracă... toată viața ta. (O sărută pe frunte. D-ra Maria ese. Zinca împletește).

SCENA II

(Zinca, Grigore în costum de călărie, cu cravașă și o telegramă în mână)

GRIGORE

Sărut mâna, mamă. Sper să constituiesc obștea și o societate de vânzare în comun.

ZINCA

Ce e telegrama asta ?

GRIGORE

Mă chiamă la București.

ZINCA

... Câmpul ?

GRIGORE

Prost de tot. Treer mai mult pae. Poate trei la falce. Popușoiul, iacă așa se sucește. Nu leagă. Curioasă țară, Moldova asta.

ZINCA

Ori te îneci, ori mori de sete. De când faci plugărie pierzi mult ?

GRIGORE

Peste două sute de mii de lei.

ZINCA

Sănătate să fie, și voe bună.

GRIGORE (șade)

Da, voe bună. Ce-i banul ? Muncă și vis. Și dacă'l perzi și ai voe bună, e floare la ureche.

Altă muncă, alt vis. Asta-i totul, voe bună. Liniște.

ZINCA (lucrând)

Tu nu ai voe bună ?

GRIGORE

Am, dar liniște !.... (Face, nu, din cap).

ZINCA

De ce ?

GRIGORE (se plimbă răsufflând adânc)

Nu știu. Am ceva azi. Pe seceta asta mi s'au înecat corăbiile.

ZINCA

Grigore, pe mine nu mă luă drept o mătă leșinată. Eu, știu să lupt fără istericale. Spune... Duduia ?

GRIGORE

(Pauză). Da.

ZINCA

Ce are ? Ce-i trece prin cap ? Ce i-ai făcut ?

GRIGORE

Nimic, mamă. Dar, între dânsa și mine e cineva, un străin, ceva dușmănesc. Câte odată, văd în ochii ei ură... desgust.

ZINCA

Saraca'n de mine. (Se crucește).

GRIGORE

Imi vorbește de averea ei. (Zinca își acoperă fața). In

toate e de altă părere, decât mine. Tot ce fac eu, e rău. Nu mai înțeleg. (Pauză).

ZINCA

N'ai c'am părăsit-o?

GRIGORE

Am și eu, grijele, datoriile mele. Nu zic. (Mâhnit). Nu vrea să aibă copii.

ZINCA

E bolnavă poate?

GRIGORE

De când a lepădat e alta. Plânge soarta ei de femeie. Se vaită. (Pauză). Mamă! Mamă!

ZINCA (necăjită)

Arat-o unui doctor. Cu nervii de azi!

GRIGORE

Când vom merge la București. Aci nimic n'o interesează. Nici țărancile, nici grădina, nici gospodăria, nimic. Poate că la București, câte un bal, un teatru. Știu eu? Și doar o iubesc, mamă...

ZINCA

N'o lăsa să cetească atât.

GRIGORE

Am cercat. (Gest). Cetește numai feminism. Și ce feminism! «Bărbatul e dușmanul». (Pauză). Și eu sunt feminist, însă...

ZINCA (lăsând să-i cadă lucrul)

Cum? Ce-mi auziră urechile? (Se crucește). Te-ai molipsit? Doamne, în ce timpuri trăim. Te credeam cu scaun la cap.

GRIGORE

Să mă crezi, mămișo. Vreau ca femeia să aibă simțul vieții celei largi. Ori unde ar păși, să lase în urmă o dâră de bunătate, dătătoare de viață.

ZINCA

Am fost și eu, femeia datoriei și a iubirei, dar fără atâta muzică.

GRIGORE

(coboară trepte și privește spre parc)

Mata, ai fost o sfântă.

ZINCA

Am ajuns ca la vârsta mea, să fiu singurul bărbat din casa asta.

GRIGORE

Să trăești, boerule... Vine Nineta. (Coboară câteva trepte).

ZINCA

(în picioare, cu capul plecat, are înfățișare desnădăjduită. Șoptește)

Doamne, Dumnezeule. (Se crucește plecată și se roagă). Copii am făcut și iai chemat... Băiat am avut, mi l-ai luat. Bărbat am avut și l-ai strâns. Indurare Doamne! Atât a mai rămas din carnea mea. Cruță bătrânețele roabei tale... și ocrotește cinstea casei aceștia. (Face semnul crucei apoi se așează liniștită, și reluând lucrul împletește. Din parc se aude râzând, vorbind).

SCENA III

(Zinca, Nineta în toaletă de grădină, Ștefan în alb, Costea în haine de vânătoare, Grigore, apoi Stan)

COSTEA

(continuând convorbirea din grădină)

Nu exagerez de loc, de-abea mint. (Se duc cu toții de sărută mâna Zincăi).

ZINCA

Bine nepoate, ai ramas tot vânător? (Nineta cu Ștefan se așează la stânga, lângă rampă, la o măsuță, astfel ca dela locul Zincăi să nu poată fi văzuți. Grigore e lângă Zinca. Costea în picioare povestește cu gesturi multe. Nineta sună. Stan intră aducând pe o tabla înghețată, pahare și mai multe sticle cu liqueuri. Stan ese).

COSTEA

Mătușică, acum nu vorbesc ca vânător, ci ca explorator.

ZINCA

De Japonia? Frumos pe acolo?

COSTEA (se pleacă mereu)

Tocmai povesteam. Peisagele în miniatură ademenesc. Grădinuțe mici, flori mici, copaci pitici și când credeam să fiu nevoit să merg în patru labe, ca să mă uit într'un vârf de copac, puf, de odată, o priveliște fioroasă, cu munți albi, și cu vulcani cari clocoteau.

GRIGORE

Brr... Brr... (Nineta se scoală și servește răcorele).

ȘTEFAN

Sărut mâna... Smeură.

COSTEA

Jumătate kirș, jumătate curaso, jumătate cointreau, restul lămâe. (Nineta își ia locul lângă Ștefan, care îi sărută mâna pe furiș).

GRIGORE

Artiști minunați, japonezii trăesc într'o intimă înțelegere a firei.

NINETA

Au mania detaliilor.

ȘTEFAN

Dovadă că au timp de pierdut.

NINETA

Și de visat. Poate sunt fericiți?

COSTEA

Ce vis, verișoară? Se culcă în cutiuțe de hârtie și deodată bu-bu-bu, trosc-plosc, se trezesc luați de apă ori înghițiți de cutremur. Japonia suferă de mania cutremurelor.

ZINCA

Oamenii cum sunt?

COSTEA

Când te uiți la ei pentru întâia oară, crezi că-i pui în buzunar... Restul îl știți.

ZINCA

Primitori?

COSTEA

Potrivit. Altfel, foarte politicoși, mincinoși de, ca pe acolo. (Iși umple iar un pahar).

GRIGORE

Sper că nu ai dus o viață de călugăr?

NINETA

Cunoscut-ai musmee, Geishe?

COSTEA

Mă dusesem cu această intenție, să mai uit din ne-cazuri și să gust din lumi nevăzute încă. (Râde.)

NINETA

Ce te-ai dus așa departe? Guvernanta Lenuței îți găsește un cap interesant. (Costea dă din umere).

ZINCA

Te-a fermecat vre-una din cele cu ochii cât cheo-toarea? (Ștefan începe un flirt apăsător).

COSTEA

Tușică, nu râde. Copilele cele au un vino 'ncoace de necrezut.

GRIGORE

Frumoase?

COSTEA

Nici nu mai știi cum sunt.

NINETA (râde enervată)

Dar repede te-au vrăjit.

COSTEA

Au nuri și te vrăjesc... fulgerător. Intre ele și femeile din Europa deosebirea e așa de mare! Nici n'ai vreme să te aperi și pac! te-au prins în capcană.

ȘTEFAN

Cursa e plăcută? (Râde).

COSTEA

Un rai nu altceva.

ZINCA

Par'că nu-mi vine a crede. O piele galbenă... fui!

NINETA

Au ceva deosebit?

COSTEA (declamă amețit)

Doamnă, nu știu cine a scris că japoneza nu suspină : (strigă) japoneza surâde.

GRIGORE

Nu cere drepturi? (După o luptă discretă Ștefan a prins picioarele Ninetei într'ale sale).

COSTEA

Nu, domnule.

GRIGORE (râzând)

Alei!

COSTEA

Parol. Minunata aceea de femei cere un singur drept : să te iubească. Iac'așa. (Se clatină.)

GRIGORE (șueră ironic)

Halal țară! (Jocul între Nineta și Stefan urmează.)

COSTEA

Și iată cum Miotsu cere această voe. (Se prosternă repede dinaintea Ninetei. Ștefan, nedibaciu, își retrage picioarele. Costea se scoală furios. Vrea să se arunce asupra lui Ștefan. Se clatină. Iși desface gulerul. Bălbâc de mânie. Către Ștefan). Știi ce-i harakhiri? (Toți s'au sculat. Zinca și Grigore, cari n'au văzut nimic, caută să-l liniștească).

ȘTEFAN (foarte calm)

Știu, dar n'am poftă.

ZINCA

Ei, nepoate, mai bine eră de luai mai multă înghețată și mai puține liqueruri.

NINETA (cu dispreț)

Mi se pare că toată călătoria D-sale încape într'o sticlă.

GRIGORE

Nineto!

ZINCA

Dați pace omului. Ei, ce mare lucru. Cine știe ce i-a venit.

COSTEA

Dudue, să dee Dumnezeu să nu fi văzut nimic prin sticlă... Stați, oameni buni, că nu mor... Iacă m'am răcorit. Mă duc să 'mpușc ceva. Mersul îmi priește. Plecăciune. (Cântă) «Ce te legeni, codrule, fără ploae, fără vânt, etc». (Calcă legănat. Ese prin fund).

STAN (intră)

Vă poftește vichilul până la treer. Conașule, ci-că a murit o femeie.

GRIGORE

Să pue șaua pe Golan.

ZINCA

In trăsură ași veni și eu.

GRIGORE

Repede, Stane. (Stan ese).

NINETA

Mă duc în parc.

ZINCA, GRIGORE

La revedere. (Ese prin ușa din dreapta).

Nineta și Ștefan es pe uși diferite. Scena rămâne goală câtva timp.

SCENA IV

(Nineta, Ștefan apoi Stan)

NINETA

(intră încet, cu băgare de seamă. Ascultă îndelung, îngrijată)

Femeia care va putea să se joace cu focul, fără să să se arză, va fi stăpână. Sexul tare? (Răde). O strângere de mână, o privire, o atingere și iată-l pe Prundeanu, de cari se tem cei mai tari, perzându-și capul. Rob al unei ființe aproape necunoscute, slabe (Admirativ). Ce fire de amant îndrăsneț,... Ce om superior! (Privește portretul lui Grigore din perete). Ah! umilințe! (Arată portretului pumnul. Aude pași. Ia o înfățișare desperată, cufundată în gândiri).

ȘTEFAN

(intră pe furiș, vede pe Nineta, o sărută pe gât, cu patimă)

Iubita mea, Nina...!

NINETA (se scoală repede)

Ticălosul de Costea !... Ce întâmplare nenorocită ! Nu s'a putut stăpâni. Ce brută !... Cum s'a aruncat asupra d-tale. Cu ce drept ? A ! brutele ! Indată ce unul e în primejdie, toți sar asupra noastră. Dreptul celui mai tare ! (Râde. Dă din umeri. Pauză). Mai tare decât ce ! Ași ! Voi sunteți robii instinctului reproductor.

ȘTEFAN

Ce ne pasă de cauză ? Singur efectul e interesant, căci el traduce patima și o precizează. Efectul e gestul vieței. (O sărută). Nina mea !

NINETA (se întoarce indignată)

A ! d-le Prudeanu, ce rușine ! Ai abuzat de un moment de slăbiciune. A fost o clipă de rătăcire. (Își frânge mâinile). Vai, ce rușine !

ȘTEFAN

Ertare. Eră vârtej în capul meu. N'am mai văzut decât pe Nina, Nina după care țipă toată ființa mea (Se apropie de Nineta, care se așează).

NINETA (evantându-se febril)

De câte ori ai spus asemenea vorbe ?

ȘTEFAN

Niciodată. (Ii sărută mânele).

NINETA

Respectul e cel dintâiu semn al iubirei. Te rog calmează-te și stai, uite colo, pe scaun sau pe fotoliu.

ȘTEFAN (cochetând)

Prefer fotoliul, dar nu pot iubi cu calm. În fine! (Se așează).

NINETA

Îți spun drept că mă amuzezi. Ai luat vânt deodată... (Râde). Ce ți-a plăcut în mine? Te'ntreb așa, de curiozitate. Și femeile cinstite sunt curioase. Nu?

ȘTEFAN (agitat)

Mai ales. Acesta e și supremul lor farmec, curiozitatea. Fără curiozitate, zău, nici nu știu ce-ar mai fi de noi. Sunt sigur că am pupile de vițel.

NINETA (uimită)

Ce? Aiurezi, Domnule Prundeanu? Cum ai pupile de vițel?? Ești nebun? (Se uită la el). Într'adevăr ești sincer.

ȘTEFAN

Vă destăinuesc un secret nespus încă altei femei: când sunt sincer mi se dilatează pupila.

NINETA (râde)

...Nu-mi spui ce ți-a plăcut în mine.

ȘTEFAN

Tot, tot, tot. (Mimică). Eleganța liniei, energia privirei, disprețul gurei, mândria întregii făpturi.... Și

acel nu știu ce al ființei superioare. Nu știu. Sunt orb și ard.

NINETA (râde)

Arzi ca un foc de pae uscate?

ȘTEFAN

Uscate? (Râde). Sunt încă verde, pe cinstea mea. Te iubesc, atât.

NINETA

De când?

ȘTEFAN

De când te-am văzut la balul «Obolului» acum trei ani, apoi la «Caritatea» acum doi ani.

NINETA (glumind)

Pentru un amorezat ești foarte răbdător. O privire pe an.... Nu ești obosit?

ȘTEFAN

(se apropie sărind cu scaunul)

Nu de loc. Ce vrei, eu când mă aprind e pentru vecie. M'am pipăit, m'am cercetat și când am înțeles că trebuia să te iubesc pe D-ta, o ființă atât de rece.... am dispărut.

NINETA (râde)

Și d-ta ai fost în Japonia?

ȘTEFAN

Nu, am dispărut din calea d-tale.

NINETA

Credeam că acum doi ani, erai în termeni foarte prietenoși cu....

ȘTEFAN (distrat)

Mița Pamfil ?

NINETA (râzând)

Nu cunoșteam această victimă.

ȘTEFAN (încurcat)

Mița ? Un paravan... pentru un prieten...

NINETA

Ce-mi pasă. Vorbesc de d-na Sofia Rateș. Nevasta Ministrului.

ȘTEFAN (foarte plictisit)

A da... (Râde). O întâlnire absolut platonică... a două suflete... O frăție intelectuală.

NINETA

Și acum un an Margareta Cristea, actrița.

ȘTEFAN (își face vânt cu batista)

Doamnă, nu-mi erți nici una?... Ce căldură!...

NINETA

O! În Iulie. Ce eră cu Margareta ?

ȘTEFAN

Alt paravan.

NINETA

Pentru alt prieten ?

ȘTEFAN

Da, am foarte mulți prieteni.

NINETA

Acum cinci luni...

ȘTEFAN

Iar! D-nă, curiozitatea d-v. e cam stăruitoare. Nu găsiți?

NINETA (râde)

Aud? Ce zici?

ȘTEFAN (exasperat)

Ei da. Elen von Visbaden, soția atașatului militar. Și acum două luni Magdalena Durău. Paravane toate, na!

NINETA

Așă prieten mai rar. Și acum o lună Renée Daix din trupa franceză...

ȘTEFAN (umblând furios)

Da, da sunt o victimă. Să-ți spun. (Incurecat). Am să-ți mărturisesc totul. (Pauză). N'ai priceput? (Râde). Hahaha! ... Ascultă. E drept. Am căutat să te uit. Am făcut nebunii... Am jucat cărți.

NINETA

Fiindcă ești un stricat.

ȘTEFAN

Ce erezie! Știi de ce? Am vrut să mă amețesc. (Se pune în genuchi). Fiindcă te iubesc. Am urmărit zi cu zi gândul tău.

NINETA

O ho! erte-mă Dumnezeu, dar par'că mă tutuești?

ȘTEFAN

Ești cea dintâi femeie pe care o tutuesc. Te iubesc. Sunt nebun de dragoste... Uit politeța... și apoi la mine, amorul... nu e o ceremonie oficială... E ceva intim... Te iubesc!...

NINETA

Din an în an, de la distanță, și după paravane!... (Râde).

ȘTEFAN

Nu râde. Prin Fräulein Carolina Schubert știam tot ce te privește. (Se scoală).

NINETA (cu entusiasm)

Ce creatură minunată. Natură de elită.

ȘTEFAN (rece)

Ce cultură!

NINETA

E feministă. Cu ea nu te-ai fi jucat.

ȘTEFAN

Nu. Are unghii murdare... Prin ea am aflat că erai chinuită, nepricepută și iartă de te jignesc..... desprețuită.

NINETA

O viață de martiră. (Oftează adânc).

ȘTEFAN (aprinș)

Intocmai ca și mine. Ce fericită coincidență. Există un Dumnezeu. (O sărută pe frunte). Iubita mea, a sunat ceasul mântuirii tale. (Cuprinde pe Nineta de mijloc).

NINETA (se apără molatec)

Oare nu ești ca ceilalți? Oare nu vezi în mine o emoțiune trecătoare?

ȘTEFAN

Nineto, văd în tine Doamna voinței mele. (O sărută).

NINETA (zăpăcită)

Da, voi fi stăpâna.

ȘTEFAN

Nu vei fi, ești. (Iar o sărută).

NINETA

(din ce în ce mai amețită, sărutată de Ștefan la fiecare întrebare)

Vom face.....

ȘTEFAN (sărută)

Tot ce vei vroi.....

NINETA (râde)

Impreună.....

ȘTEFAN (sărută)

Pentru vecie...

NINETA (râde)

Lucruri mari....

ȘTEFAN (sărută)

Mondiale.

NINETA (se scoală)

Iți voi îndreptă brațul, tu vei lovi.

ȘTEFAN (se uită împrejur)

Pardon, în cine? Unde să lovesc?

NINETA (reveninduși puțin în fire)

A! a!... unde?... în... a... în cine? (Arată portretul lui Grigore). In el, stăpânul meu...

ȘTEFAN

In bărbatul tău? Iată în fine o idee practică. De ce nu? Il urăsc de două ori. (Numără pe degete). Intâi fiindcă ești a lui, al doilea fiindcă-mi stă în cale și mă împiedică să ajung...

NINETA

Ce?

ȘTEFAN

Am primit azi dimineață o scrisoare dela Rateș. Imi anunță că Consiliul de Miniștri a hotărât să ofere lui Corman portofoliul Agriculturii.

NINETA (sărind în sus)

Ce? Dar sunt idioți miniștrii domnie-tale...

ȘTEFAN

Suntem de acord. Grigore are calitate. L'ași fi susținut și eu, dar să-și fi ales altă oră.

NINETA (tragică)

El împiedică exteriorizarea, cristalizarea mea, în o formă definitivă.

ȘTEFAN (uluit)

Aud? Pardon, adecă cum? (Tușește) Hm, hm.

NINETA

Dând curs liber instinctului meu, nevoei mele de a fi utilă altora, spre a ajunge la deplina eflorescență a Eului meu.

ȘTEFAN (de abea se stăpânește, tușește)

Hm! Foarte frumos hm! hm! A... a. (Nu găsește cuvintele) a... hm! (Strănută). Sublim! (Repede). Să revenim la ale noastre. (O îmbrățișează). Voi fi al tău.

NINETA

În sfârșit iată un om superior. Când mă gândesc la materialismul grosolan al celuilalt, mi se sue sângele în obraz. (Pauză. Se lovește pe frunte). Îl voi lovi unde-l doare: în interesele sale.

ȘTEFAN

Ce bine îți șade mânia.

NINETA

Azi la prânz v'am auzit vorbind de Melias bancherul.

ȘTEFAN

Corman spune că are nevoie de un împrumut și cum Melias e la Mândrișca, la Castaniu, i-a telefonat să vie până aci.

NINETA

Ce caută Melias la Mândrișca ?

ȘTEFAN

Vrea să cumpere moșia. Te interesează prezența lui ?

NINETA (Pauză, apoi râde)

Am să ruinez pe Grigore.

ȘTEFAN

Ai și geniul afacerilor ? Ești adorabilă.

NINETA (veselă)

Am să cer lui Corman zestrea mea. (Râde).

ȘTEFAN (flueră mirat)

Tare, foarte tare. De-ai fi un bărbat ai fi o canalie. Ca femeie... ești un rai. Încă o dovadă a superiorității tale.

NINETA

Repede-te până la Mândrișca, e în hotar cu noi, ori așteaptă pe Melias la ezătura morei. Să nu dea un ban.

ȘTEFAN (căscând)

Cam încurcată afacerea...

NINETA (cu nerăbdare)

Pentru întâia oară că-ți cer să aperi interesele mele, nu refuză.

ȘTEFAN (a lene)

Bine ! Voi face cum vei voi dar aceasta nu-mi prea

place. Amor cu femeia, n'am încotr'o, m'ai răpus. Dar să mă amestec în afaceri bănești.... (Se strâmbă).

NINETA

Ei și ? Ce stai ? Faci o plimbare călare.

ȘTEFAN

Drăguță, nu mă luă așa repede, dela început... Să te mai sărut odată. (Sărută). Voi fi al tău.

NINETA

(se desparte brusc. Aleargă la geamlâc)

Aud o trăsură.

ȘTEFAN (privește afară).

Eu aud o vespe.

NINETA

Du-te după Melias.

ȘTEFAN

La urma urmei, Corman va găsi bani aiurea.

NINETA

Treaba lui!

ȘTEFAN

Ciudat e omul... De așa stă să mă gândesc, așa găsi că fac rău. Dar gândul nu e tovarăș vesel. (Se plimbă).

NINETA

Aruncă-te în dragoste cu ochii închiși.

ȘTEFAN (a parte)

Cam desechilibrată. (Își curăță unghiile). Firele astea de canibal (își peaptână mustățile) au un temperament extraordinar. Ce gamă de parcurs.

NINETA

Trăsura a trecut de moară.

ȘTEFAN

Bine. Mă arunc în valurile dragostei. Voiu distruge pe Corman, amicul meu și al poporului. Odată Corman desonorat, în chip logic trebuie ruinat... Voiu vorbi lui Jacques. (Aprinde o țigară).

NINETA

Bravo! Imi place să te văd energic.

ȘTEFAN

M'am hotărât, fie ce o fi! Viața e scurtă.

Bravo! (Râde pe tăcute). «Voi fi al tău». Un poem «voi fi al tău...» (Tare). Ce stranii sunteți voi femeile astea tari și reci. (A parte). Puțin melodram, îndrăsneală multă, o atingere și huit! (Face gestul de a prinde o muscă, țipă). Ai O vespe. (Mâna la gură). Doare.

NINETA

Nu face nimica, suferi pentru mine. Du-te, vine mama. (Gest teatral). Adio!

ȘTEFAN (același joc)

Adio! Sfinxule! Adio! (Ese prin ușa din dreapta).

NINETA (sună)

Sunt o ființă plină de necunoscut. (Agitată se învârtește, pune mâna pe obiecte, mișcă mobile din loc).

STAN (intră)

Porunciți ?

NINETA

Un pahar cu apă. (Stan ese). Ce iubesc în el? Don Juanul iresistibil? Ce?... Nu știu. (Stan aduce paharul cu apă, Nineta bea, Stan ese). Incepusem a ameți. Mă credeam fără simțuri... (De abea o indicație de patimă. Se așează la piano. Vals). Eu nu trebuie să simț... Simțurile sunt o slăbiciune. (Stan aduce corespondența).

NINETA (deschide o telegramă, ceteste)

Greu—bolnavă—duc lipsă—rog vino—sau trimete mandat — urgent — îmbrățișare. Carolina. (Gest de plicti-seală). Poftim tocmai acum.... (Boțește telegrama, se duce la biurou, serie. Tare). Regret — imposibil — avarii — Scenă — Curaj. Neta. (Dă telegrama lui Stan care ese, apoi răsfoește o ilustrație șuerând. Cântă la piano «Doi Ochi», mecanic, fără umbră de simțire, dar corect).

SCENA V

(Zinca intră încet, Nineta se scoală și o sărută. Apoi Stan)

ZINCA (scoțânduși ștergarul)

Fetiță de ce nu te-ai dus la treer să vezi ce e cu nenorocita aceia ?

NINETA (aiurea)

Ce s'a 'ntâmplat ? A murit ?

ZINCA

Glumea pe batoză cu un flăcău. A lunecat și valul i-a prins brațul. Și acum tremură carnea depe mine.

NINETA (nepăsătoare)

A murit?

ZINCA

Nu, dar brațul e sfărâmat. Au dus-o la dispensar, ca de acolo să o trimeată la spital.

NINETA (aiurea)

La care dispensar?

ZINCA (indignată)

Cum la care? Aici pe moșie... Cum, Nineto, tu nu știai că Grigore făcuse un dispensar?

NINETA (râde)

A! Una din acele reclame generoase în care excelează bărbatul meu?

ZINCA

Taci, nenorocito! E rușine să vorbești astfel.

NINETA (încruntată)

D-ta ții mai mult la un dispensar și la toate fleacurile lui Grigore decât la fericirea mea.

ZINCA

Tu faci o boală grea.

NINETA

O fi ereditară.

ZINCA (exasperată)

Eu? Eu aveam inimă. Eu nu eram o păpușe. Eu munceam.

NINETA (furioasă)

D-ta? Toată viața d-tale ai fost o biată roabă a convențiilor sociale. Odată nu ai avut un gest de răsvrătire. D-ta ai fost veșnic roaba bărbatului. A lui tătica, a lui frate-meu Jean și acum a lui Grigore. Iată ce ai fost d-ta. Cum poți pricepe starea mea de suflet? (Râde cu hohot). Datoria? Munca? Convențiuni! Formule de adormire...

ZINCA

Pre a mea lege ești nebună.

NINETA (amenință)

Nebună?... In casa mea? De când ai venit aci nu faci decât să întărăți pe Grig împotriva mea. Destul... Nebună...? Te cam întreci, mamă.

ZINCA (îndurerată)

Tu-mi vorbești mie astfel? Tu, fata mea?... Nineta mea? (Pauză). Nineto, vino și zi că a fost un vis greoi. (Strigă). Nineto! (Tăcere). Dudue! (Nineta așează flori într'un vas). Sfântă Născătoare! (Ar vrea să se arunce spre Nineta, care, văzând mișcarea, întoarce capul. Zinca șovăește; apoi mândră, se retrage încet. Ese).

NINETA (după câțva timp)

Mamă! (Se repede după Zinca).

STAN (intră)

Dudue, a venit d-l Melias.

NINETA (pauză)

Poftește-l. Telefonează conașului. (Stan ese. Nineta își aranjază părul).

SCENA IV

(Nineta. Melias intră închinându-se adânc, apoi Grigore)

NINETA

Bună ziua, d-le Melias. (Îi face semn să stea). Te-a poftit conul Grigore?

MELIAS (puțin accent)

...După cât am înțeles e vorba de un mic împrumut.

NINETA

Mic? Cum mic? Găsești că șase sute de mii de lei...

MELIAS

Cum șase sute de mii?

NINETA

Această sumă reprezintă zestrea mea.

MELIAS

Vrea să zică eră adevărat ce spuneă Prundeanu? Vroiți să vă luați zestrea îndărăt? (Nineta face semn că da). A! Un divorț atunci?

NINETA

Domnule !...

MELIAS

Mă ertați, conică. Noi suntem oameni de afaceri.

(Familiar). Când tovarășul își retrace capitalul, a divorțat.

NINETA

Căsătoria nu e o afacere.

MELIAS

Hei! Hei! Nici un diplomat n'a tras încă un hotar definitiv între o căsătorie și o afacere: amândouă se combină. Și dacă la început nu e chiar afacere, cu timpul devine tovarășie. Mă rog, s'a văzut și contrariul.

NINETA

Prefer să dispun de averea mea. Chestie de principiu.

MELIAS

Semn rău când vine principiul în tovarășie. Iacă mă rog. Fără principiu conul Grigore valorează exact un milion o sută, un milion o sută cincizeci de mii de lei. Cu principiu nu știu dacă Grig. face cinci sute de mii de lei. Matematic.

NINETA

Și eu?

MELIAS

Sau iar șase sute de mii de lei, sau să nu vă suprași, poate nici cinci bani.

NINETA

.....??

MELIAS

Foarte simplu. Ați luat odată un bilet de loterie și ați plătit șase sute de mii de lei. Și ați câștigat... Sunteți măritată de cinci ani și jumătate, nu?

NINETA

Da. Cum știi?

MELIAS

Finanța știe tot. Ați câștigat traiul, lux, vază. Când spune cineva Corman, îi sare pălăria singură din cap. Foarte bine. Socotind dobânda, adică venitul, să zicem că nici n'ați pierdut, nici n'ați câștigat. Foarte bine. Ei acum dacă mai cercați înc'odată marea cu degetul, eu nu garantez. Așaaa.

NINETA (înțepată)

N'am prea înțeles.

MELIAS

Par'că aud pe conul Grigore... Să vie vorba de zestre?

NINETA

Nu. Nici un cuvânt mă rog. (Se scoală).

MELIAS

Still wie ein Gescheft. (Se închină la Nineta care ese)... Prundeanu mi-a spus să-l gătui. (Își împreunează arătătorii). Marfă veche cu firmă nouă. Ușor de spus și chiar de făcut. (Pauză). Dar să gătui un Ministru?... Eu nu fac așa prostie. (Își scutură haina).

GRIGORE

Bună-ziua, Domnule Melias. (Măna). Poftim stai. Uite ce e, Domnule Melias. Imi trebuie o sută de mii de lei. (Melias foarte grațios dă din cap afirmativ). Dacă se poate în cont curent.

MELIAS

Nu mai spuneți. Ce nevoe... Un om ca D-voastră. Vă trebuie o sută de mii de lei? li veți avea.

GRIGORE

Mulțumesc. Știi că am plătit regulat.

MELIAS (își astupă urechele)

Ssst. Ssst. Va bene Excelență.

GRIGORE (râzând)

Cum și D-ta?

MELIAS (mirat)

De ce nu și eu? La poștă a venit o telegramă și chiar deja sunteți chemat la București. (Se scoală și salută, apoi se așează iar). Escelență!

GRIGORE

Ai aflat? In adevăr. Mi s'a propus, dar refuz.

MELIAS

Glumiți? (Se scoală brusc). Ați refuzat să fiți Ministru?

GRIGORE

Da.

MELIAS

Hmmmm! (Se scoală domol. Cu încetul devine familiar). Care vrea să zică nu sunteți Ministru. Hmmm! Și cine vrea să fie, mă rog?

GRIGORE

D-nul Victor Prundeanu.

MELIAS

Ahaaa... Da nu e rău Prundeanu. (Pauză). Foarte elegant să refuzi, în comerț se cheamă prostie.

GRIGORE

Politica nu e comerț.

MELIAS

Și de asta am zis în comerț. (Cântă îngânat). Hmmm. Și o să faceți opoziție?

GRIGORE (enervat)

Din contra.

MELIAS

Zum ersten mal dass ich gar nichts verstehe. (Pauză. Se plesnește peste frunte răsând tare). Haha! Am înțeles. Se retrage guvernul?

GRIGORE

De loc.

MELIAS

Renunț. (Tăcere lungă). Mare criză monetară. Londra, Berlinul, Parisul au ridicat scontul. (Oftează).

GRIGORE (se scoală)

Domnule Melias, contez pe cuvântul dat.

MELIAS (încurecat)

Hei! hei! Ce să vă spun, operațiunea devine mai grea: se balansează.

GRIGORE

Cum zici?

MELIAS

Stați jos, vă rog. Eu sunt foarte calm. Fratele meu dela Budapesta mi-a telegrafiat: «Corman Ministru credit deschis. Moritz». Pe semne a aflat la Budapesta înainte să știu eu de aici. De la Ministerul de Externe probabil. Moritz e foarte lansat. Merge la vânat numai cu magnați.

GRIGORE

Mă rog, la chestie.

MELIAS

Pardon. Acum ce să fac? Trebuie să telegrafiez la Pesta. (Pauză. Grigore toacă pe biurou. Melias se face că gândește și cântă înfundat).

GRIGORE

Va să zică nimic?

MELIAS

Să-ți spun drept. Moritz are să fie foarte supărat dacă nu ești Ministru.

GRIGORE (bătând cu pumnul în masă)

Eu cu d-ta tratez o afacere, nu fac politică. (Melias

speriat s'a sculat). Ori îmi dai bani cu împrumut ori nu-mi dai. Ce-ți pasă dacă sunt sau nu Ministru? Asta nu te privește.

MELIAS (se face că gândește)

Să nu vă supărați, coane Grigore. Lăsați vă rog să reflectez. (A parte). Să rup... sau să nu rup? Și dacă iar se face ministru? (Pauză). Mândrișca... El are trecere. Casa rurală..... (Tare). Hm! hm! Fie ce o fi, coane Grigore. N'are decât să se supere Moritz. Ei și? Pentru d-voastră face. Dar vă spun drept că dobânda are să fie mai ridicată... Criză... criză...

GRIGORE

Mă pot bizui pe vorba d-tale?

MELIAS

Cu amândouă mâinile. Numai dobânda înainte. Știți pentru Moritz, el e foarte regardant. (Scoate din buzunar un carnet, iscălește un cek și-l întinde lui Grigore). Poftim un cek asupra mea. Am reținut dobânda cum a fost vorba, nu e așa?

GRIGORE (ia cekul)

Ții mult la dobândă?

MELIAS (râde).

Colosal. Să vă spun o istorie. Aveți timp?

GRIGORE

Mă rog.

MELIAS

Doi ovrei discutau. Vine un român și întreabă, ce atâta larmă? Și atunci Șmil întreabă pe român: știi d-ta de ce bunicii țin mai mult la nepoți decât la chiar copii lor? Și românul a spus că nu știe. Strul însă a zis: Fiindcă bunicii sunt mai aproape de copii cei mici decât de cei mari. Și Șmil atunci a spus așa: voi nu știți. Să spun eu: copii sunt capitalul; nepoții însă sunt dejă dobânda... și așa... (Râd. Melias ese).

SCENA VII

(Grigore, apoi Lenuța, Nineta, Stan)

GRIGORE (aprinde cele două lămpi)

Pentru el totul se reduce la socoteli... Și doar acest Melias vorbește românește... Totuși nu ne înțelegem... Camătă!... Un copil al meu... (Dus pe gânduri, Grigore privește spre grădină întorcând spetele ușelor. Lenuța intră în vârful picioarelor. Grigore întoarce capul, îi întinde mâna. În acelaș moment intră Nineta, către care întinde cealaltă mână). Nineto, ce fericit ași fi!... (Inchide ochii așteptând. Nineta face semn Lenuței, care ese. După un moment, Grigore deschide ochii. Nineta se duce la o masă de ia o carte. Vrea să plece. Grigore îi face semn să stee. Soarele prinde a scăpătă.

NINETA

Ce vrei?

GRIGORE

Să mai stăm împreună.

NINETA (rece)

Fie. (Șade). Iacă stăm.

GRIGORE

Puiule... Uite ce frumoasă fire. (Arată asfințitul soarelui).

NINETA (fără a privi)

Prea frumoasă.

GRIGORE (tulburat)

Dudue.... Eu nu pot trăi astfel... Așa de aproape de tine și totuși atât de departe.... (Se apropie sfios, ar vrea să o îmbrățișeze). Nu îndrăznesc să te sărut. (Se apropie). Știi cum îmi bate inima ?

NINETA

Nu.

GRIGORE (râde jenat)

Parcă ași fi o mireasă....

NINETA

Ce vrei să spui? Nu înțeleg?... (Se scoală).

GRIGORE (hotărât)

Vreau să spun, că în fața lui Dumnezeu și al oamenilor ai jurat să-mi fii soție.

NINETA (prelăcută)

Nu sunt Doamna Corman?... (Râde).

GRIGORE

Sunt șase luni de când nu mai ești femeea mea.

NINETA (calmă)

Ei și ?

GRIGORE (aprius)

Și.... și vreau.... vreau să fii a mea. Înțelegi odată. Te-am luat fiind-că, îmi plăceai.... fiind-că te iubeam.... (Soarele a asfințit. Lumină de incendiu, aur și foc, în grădină și pe o parte a scenei).

NINETA (se scoală)

Sunt obosită.

GRIGORE

Vecinic același pretext.... (Strigă). Ajunge! Îți sunt bărbat. (Pune mâna pe umărul Ninetei, care se smuncește. Pauză). Nineto. (Rugător). Nineto. Clocotește sângele în mine.... Uite.... colo.... Siretul.... munții.... Totul e scaldat în roșul amurgului.... Ce frumos e....

NINETA

E vecinic același soare.... același.... asfințit.... și tu.... același om....

GRIGORE

Acum încep vietățile să miște.... Ele se caută.... se întâlnesc.... se unesc... și fiorul firei.... e în mine. Nineto! (Merge repede spre Nineta. O apucă de mijloc). Vin'o. (Nineta se sbate. Grigore vrea să meargă spre casă. Luptă).

NINETA (strigă înădușit)

Bestie!.... (Mușcă pe Grigore de mână).

GRIGORE (geme, dă drumul Ninetei)

Aaa!.... (Se plimbă furios). Da. Sunt o bestie.... dar o bestie bună.... Tresar la chemarea firei.... Vreau să dau viață... E legea firei.... (Pauză). M'ai îmbrâncit.... Ai rupt legea dintre noi.... Imi dai dreptul să te înșel, să caut mângâiere aiurea, în brațele altei femei....

NINETA (din colțul întunecos)

Cearcă.

GRIGORE

De mâine...

NINETA (râde)

Nu vei putea.

GRIGORE (înmărmurit)

Ce ?....

NINETA

Cearcă... (Batjocoritoare). Dar tu... nici metresă nu poți... să ai.... Conștiința ta.... nu te va lăsa să înșeli femea căruia.... ai jurat.... credință.... (Râde). Conștiința ta.... O cunosc.... Sunt sigură de ia. (Se îndreaptă spre ușă). Și acum.... ești slobod.... Cearcă! (Ese râzând cu hohote. Pauză lungă. Grigore se primblă încet. Strânge pumnii. Aruncă câteva scaune în mișcări scurte. Se apropie de masa cu hârtii).

STAN (intră)

A venit postașul. O telegramă.

GRIGORE

Bine. Te du. (Stan ese).

(Cetește). «Nu uită articolul promis. «Femeea isvor de energie»... Redacția». (Botește telegrama. Se așează încet. Pauză. Incepe a scrie. Cetește).

.... Și astfel.... pot spune.... (Serie).... În afară de condițiunile economice. (Cetește).... Femeea este elementul neștiut care sigilează valoarea unei clase. (Svârlă condeiul, se scoală și privește la amurg).

CORTINA

ACTUL III

(În Decembrie la București, Biroul lui Grigore. Bibliotecă, masă mare de lucru lângă canapea. Scaune, fotolii, o orgă. Deasupra, în părete, o oglindă în fața ușii din stânga. Arme în panoplii. Tablouri, portrete de familie, scoarțe, vase românești pe pereți. Un pendul vechiu. Lămpi aprinse, foc în sobă).

SCENA I

(Ștefan obosit, apoi Nineta în penioar. Intră neliniștită)

NINETA

Am provocat o scenă cu mama, cea din urmă, a plecat furioasă. Ce să-i fac? Cu de-asila nu o putem reține. Incepuse a bănuî. Mai bine așa, fără supravegherea ei. Prea eră din alte vremuri... Cum se precipită evenimentele... Câte odată am amețală, alte ori mă apasă parc'ași fi în fundul mării. (Pauză). De ce ai venit în întârziere?

ȘTEFAN (melancolic, sărută mâna Ninetei)

Iartă. Am întârziat. Nu puteam scăpa dela Cameră.

NINETA

Grigore?

ȘTEFAN

Vor fi aci cu toții pentru rezolvirea crizei ministeriale.

NINETA

Mama a plecat. Acum trebuie să îndepărtez pe Costea... Grigore i-a scris să vie azi. Ți-e frică de Costea? (Șade pe canapea).

ȘTEFAN

Nino, nu mi-e frică de nimeni. M'am bătut în duel cu Costea.

NINETA

Trebuie să fie fricos, bețivul. Nu-i tremură mâna?

ȘTEFAN (pe gânduri)

Nu. Costea e din alte timpuri. Se bate din pricina noastră, pentru amicul său Corman.

NINETA

Vorbești de el cu simpatie.

ȘTEFAN (plimbându-se enervat)

Nino, Nino, tu nu știi câte suflete sunt în mine. De nu ai fi tu la mijloc, ași iubi pe Grigore și pe Costea.

NINETA (râde)

Ce nelogic ești... La Socora, aci la București, spuneai că Grigore te împiedecă să fii Ministru. Il urai de

două ori. (Imitând gestul lui Ștefan). «Întâiu fiindcă ești a lui»... (Apăsător). «Al doilea fiindcă mă împiedecă să ajung». Așa e că am memorie?

ȘTEFAN

Ce spui tu, eră adevăr până eri.

NINETA

Ce s'a 'ntâmplat de eri?

ȘTEFAN

Grigore a ținut un discurs asupra Băncilor Populare, arătând rolul moral, datorita de solidaritate a capitalului cu munca. (Nineta dă din umere). A fost atât de înălțător. (Nineta dă din umere), în cât a trezit în mine vechituri cari mi-au șoptit că... odată fusesem un om și că acum... eram un ticălos.

NINETA (râde)

Nici nu știam de acest discurs. Grigore nu mi-a spus nimic.

ȘTEFAN

Ziarele...

NINETA

Ziarele românești nu mă interesează. (Se plimbă neliniștită, apoi pune mâna pe umărul lui Ștefan). Fane! (Tăcere). Fane! (Il scutură). Ah! Ești un imbecil. (Nineta, în picioare, îl domină). Ce cârpă! Se poate ca niște declamațiuni stupide să te amețească până la remușcare? Te

credeam mai tare. De ce nu l-ai combătut? Să-l fi strivit, să-l fi călcat în picioare.

ȘTEFAN

De ce nu l-am combătut? Fiindcă amândoi am dus campanie pentru înființarea acelor bănci. Idealul ne-a împrietenit.

NINETA (râde)

Vorbe... Prietenie în ideal... Ce predică!... (Rămâne o clipă înlemnită. Furioasă). Și... toate acestea mi le spui mie, nevasta lui? Și... îl lauzi dinnaintea mea...?? Admirabil! hahaha!... Dar atunci? Uite la mine...

Ștefane! Mă sfătuești... să rămân a lui... Nu mă iubești... (Se apropie de Ștefan, se gudură, îi pune brațele după gât apoi brusc se desparte). Renunți la luptă Ștefane? Renunți la mine pentru totdeauna. (Se îndepărtează încet. Se întoarce, așteptând răspunsul).

ȘTEFAN

Nineto, nu mă munci. Știi cât te iubesc. (Pășește spre Nineta). Sunt cinci luni de când m'am întors dela Socora. Nu mai sunt același. Mândria mea, tăria mea, conștiința mea? Scrum! (Face un gest desperat). Am jertfit tot ce eră bun în mine ca să te apropii, (o ia de mână) ca să fii a mea. (Amândoi cobor scena încet). Mă târâi după tine, învins de patimă.

NINETA (cochetă, râde)

Nu sunt a ta cu sufletul? (Pune capul pe umărul lui Ștefan).

ȘTEFAN (cu energie)

Vreau să fii a mea cu totul. Tu însă lupți, te fe-
rești, mă ațâți. (Strigă). Mă atragi, mă respingi. Mă
înebunești. Mie, cărui nu i-a fost frică de nimic, acum
îmi-e frică de necunoscut... Și tot nu ești a mea. (O
respinge brutal).

NINETA

(dă din umere, se așază pe canapea evantându-se)

Să fii a ta!... Cum? Așa ca oricare? (Râde). Sperai
o aventură de cabinet particular? (Se joacă cu pantoful,
care-i cade).

ȘTEFAN

Dar, în fine, ce vrei dela mine? Spune să știu odată.
Văd negru. Văd noapte în ochii tăi și ei mă ard, mă
mistue. Nineto, (strigă) Nina! (se răpede și cade în genunchi,
dinaintea ei) Nino, nu fii moartă. (Nineta îi face semn. Ște-
fan îi pune pantoful și sărută poala rochiei).

NINETA

Ssst! Cuminte! (Il mângâe). Ce copil alintat ești tu?
Ai fost obicinuit să ai jucării și să le strici, ca să
vezi ce era în ele. Acum că ai dat peste o jucărie mai
solidă, plângi, te superi. (Râde). Pfui! ce băețel urât. (Se
pleacă încet, îl ia de păr, îl privește în ochi, dă din umere râ-
zând și îl sărută îndelung pe buze). Na. Să nu mai plângi.

ȘTEFAN

Imi dai viață. Fii bună cu mine. (Se așază lângă Ni-
neta). Am nevoie... și... de milă.

NINETA

Să vorbim serios... Vrai să fii nevasta ta?

ȘTEFAN

Din tot sufletul. (Vrea să o iee în brațe).

NINETA

Ssstt! (Întinde mâna spre sărutare). Merită-mă. (Se scoală).

ȘTEFAN

Spune ce vrei. Poruncește. Voi face ce vei voi.

NINETA

Cine va fi Ministru?

ȘTEFAN (nepăsător)

Habar n'am. Eu mă gândesc la tine.

NINETA

Rău și fără cale. Vreau, auzi, Ștefane? (Ștefan face semn că da). Vreau ca tu să fii Ministru.

ȘTEFAN

Eu? La asta mă gândeam acum câteva luni, la începutul dragostei mele. Dar azi ce-mi pasă mie de politică! Te vreau pe tine.

NINETA (rece se așează departe de Ștefan)

Pe mine, nu mă vei avea fără să fii Ministru. Ai înțeles?

ȘTEFAN (supus)

Bine. Voi face tot posibilul.

NINETA (râde)

Așa te vreau. Ai vorbit lui Melias bancherul?
(Se apropie de Ștefan).

ȘTEFAN (trist)

Nu va da un ban.

NINETA

Voi cere zestrea îndărăt.

ȘTEFAN (trist)

Și Corman.... va fi ruinat.

NINETA

Ce voluptate să ruinezi stăpânul urât! Atunci voi fi a ta (drăgălașă). Soție sau metresă. (Merge spre Ștefan).

ȘTEFAN

Tu vei fi stăpână. Vei face ce vei vroi. (Sunt unul lângă altul).

NINETA (alintată)

Nu-mi vei cere socoteală de nimic! (Il sărută). Voi merge unde mă va chema glasul din mine? Fane, nu sunt moartă... vibrez și eu, dar îmi trebuie un ideal care să mă învioreze. (Declamând). Un vânt cald, care ar topi omătul, ce e în sufletul meu. Acel ideal trebuie să fie deplina mea libertate de sub orice jug.

ȘTEFAN

Ce fericită am să te fac, Nina mea adorată!

NINETA

Iubitule, te vei ocupa de Minister. N'ai grije. Te voi ajuta. (Il sărută).

ȘTEFAN

Vei fi călăuza mea.

NINETA

Astfel sarcina îți va fi mai ușoară. (Il sărută). Nu vei face ca Grig? Nu-ți vei pierde timpul cu lucruri absurde. (Il sărută). Nu vei cercă să mă strivești cu faptele tale... (Sărută) cu pretenții de superioritate. (Il sărută. Cu o mișcare de oroare). O, Ștefane, ia seama la asta mai ales. (Pauză). Să nu-mi fii superior!...

ȘTEFAN (îmbrățișând-o)

Îți voi fi rob.

NINETA

Vei fi în mâni bune. (Se uită în oglindă. Se vede cam despeptănată.

ȘTEFAN

(dus pe gânduri, se așază pe un scaun)

Nu mai știu cine sunt. La început am crezut... o aventură veselă. (Nineta râde). Da mărturisesc.... O glumă și basta!... Speram o femeie plină de patimă, o ființă de foc...

NINETA

...Ai dat peste un șloi de ghiață?

ȘTEFAN

...Un obstacol, un zid de care îmi sparg capul...
Imi istovesc puterile....

NINETA (strigă)

Taci! Taci! (Muncită). Tu nu știi...

ȘTEFAN (dă din umeri)

În mine acum se joacă cumplită tragedie... Răceala

ta, enigma nedelegată a sufletului tău... Ești un Sfinx cumplit. Nu pot vedea în tine și... aceasta mă nimicește.

NINETA (șoptește)

Taci.

ȘTEFAN

Ei! Ce-ți pasă ție... Tu ești stăpână pe tine și pe mine... Par'că m'am aruncat din un turn nespus de înalt și cad, cad,.... mă rostogolesc fără sfârșit.... în văzduh... fără reazăm. (Pauză. Aprins merge spre Nineta. Hotărât) Nu mai pot da îndărăt. Trebuie să fii a mea. Vreau. Bestia din mine urlă după carnea ta... (Se aruncă asupra Ninetei care se sbate).

NINETA

Nu aice. Ștefane, nu aice... La noi... Ne vom iubi ca două fiare... In libertate... două fiare... Lasă-mă... Nu vreau... Ah. Fugi, Ștefane... Nu mai pot!... Să ne despărțim. (Pauză scurtă. Zâmbind). Vino după consfătuire. Ochii tăi în ai mei... (Se apropie încet și îmbrățișează pe Ștefan). Fugi! (Soneria. Ștefan fericit ese prin dreapta. Pauză). Ah! Doamne! Nu mai pot... Ce slabă sunt!...

Dar pe el îl credeam mai tare. De zece ori eră să-l... rog să mă ee... să mă frângă. (Pauză). Simțuri blestemate! Bestii deslănțuite!... Ticăloșia bărbaților vă trezește în noi. (Se întinde. Se înfioară. Cu dinții rupe batista). Să nu fii mamă și să rămâi vită?...

Nu sunt eu stăpâna mea?..... Ce e cu mine? (Strânge la sân un bărbat închîpuit. Tremură. Își frânge mânele. Izbucnește în plâns spasmodic. Ese. Scena rămâne deșartă un moment).

SCENA II

(Grigore, în urmă Stan)

GRIGORE

(Trânțește portofoliul pe biurou. Se încălzește la sobă. Cântă la orgă din Beethoven. Apoi se așează la masa de lucru). Nu vor să înțeleagă că politica democratică, fără gospodărie democratică, duce la demagogie. (Sună). Criza ministerială stârnește poftele. (Stan intră). Stane, vor veni Domnii Miniștri. (Stan face rânduială. Pune lemne în foc). Ai dus scrisoarea la conașul Costea?

STAN

Dus.

GRIGORE

Ce răspuns ?

STAN

A zis că bine. Va veni spre seară. (Ese).

GRIGORE (cetește o carte)

Prundeanu e singurul în stare să aducă servicii... A devenit ciudat. (Cetește) «La Prévoyance sociale en Italie». Admirabilă lucrare. (Cetește puțin. Apoi trânțește cartea. Cade pe gânduri). Trebuie să spun lui Costea... Nu mai pot...

STAN

(Cu ifos). Toți Domnii Miniștrii ! (Deșchide ușile din fund).

GRIGORE

Poftește.

SCENA III

(Grigore, Barcea, Vulpeș, Sălceanu, Lorandy, Rateș apoi Stan.
Toți se așează la birou. Conversație generală. Tăcere).

GRIGORE

Domnilor, sunt la dispoziția d-voastre. (Trece lui Barcea țigări de foi, etc.).

BARCEA

Iubite amice. După cum vezi nu am luat refuzul de la Cameră drept un ultim cuvânt. Situația e astfel în cât dacă nu primești portofoliul Agriculturii, guvernul va fi nevoit să-și înainteze demisia Majestații Sale. (Neastâmpăr, protestări, șoapte).

SĂLCEANU

Imposibil, ar fi o crimă.

LORANDY

Am trădă încrederea țării.

VULPEȘ

Evident

SĂLCEANU

Ia lasă Domnule, te joci ?

RATEȘ

Cei mai mulți dintre noi nici n'au dat încă măsura
valorii lor.

VULPEȘ

Eu n'am putut aduce nici un proiect de lege dinaintea Parlameutului și să fugim ?

RATEȘ

Bravo, așa e. Nici eu n'am adus nimic.

VULPEȘ

Evident... Nici eu....

SĂLCEANU

A ne retrage înainte de a fi făcut operă durabilă înseamnă adevărată lipsă de simț politic.

Bravo.

RATEȘ

Evident.

VULPEȘ

SĂLCEANU

Mă unesc cu părerea d-lui Președinte al Consiliului, și rog pe colegul nostru Corman să nu ne facă dificultăți interne, când știm că cele externe stau asupra noastră ca sabia... celuia....

RATEȘ

Dă-l dracului. (Se scoală, sărută pe Sălceanu, apoi pe Grigore). Ei bine, frate, ce faci atâtea nazuri pentru un portofoliu? Parc'ar fi cucută. Zi da, Corman.

LORANDY

Domnilor, ca Președinte al Camerei, vă pot asigura că domnul Corman e absolut indicat. Va avea sprijinul

majorității. Vor fi câțiva nemulțumiți, câțiva timizi, speriați de ideile înaintate ale amicului nostru. Când îl vor vedea la lucru, făcând operă practică, vor reveni la cele mai bune sentimente. Aceste vederi sunt împărtășite și de colegul meu dela Senat, domnul Oituz, bolnav...

VULPEȘ

Și actualmente în îngrijirea Marioarei. (Râsete).

BARCEA (Către Grigore)

Sper că ești convins.

GRIGORE

(Pauză). Vă mulțumesc tuturor, dar îmi e imposibil să primesc. (Protestări, etc.). Am o operă de îndeplinit: federația Băncilor populare și crearea Sindicatelor agricole de producțiune.

BARCEA

Le vei crea ușor fiind ministru.

RATEȘ

Bravo.

GRIGORE

Nu. Căci voi avea să mă ocup de bucătăria politică. Or, cea d'întâi condiție pentru a ajunge la o cultură intensivă țărănească este consolidarea Băncilor, a cooperativelor și a Sindicatelor agricole și aceasta în afară de ministru.

LORANDY (Aparte lui Rateș)

Bun băiat, dar prea multe mofturi.

RATEȘ (Același joc)

Teorie.

BARCEA

Atunci Cormane, știi ce-mi rămâne de făcut.

TOȚI

(Afară de Barcea și Grigore, se scoală agitați)

Imposibil. Nebunie. Auzi? Unde e disciplina de partid. Ei! Ți place?

SĂLCEANU

De ce-ai intrat în partid, onorabile?

BARCEA

Dragă Cormane, n'avem altul decât pe d-ta.

GRIGORE (Se scoală)

... Ștefan Prundeanu ¹⁾. (Mare agitație. Miniștrii vorbesc în grupulețe).

BARCEA (Mirat)

Prundeanu?

(Vulpeș se duce la orgă și cântă cu un deget «Chiriac n'are parale).

RATEȘ

(Arătând pe Grigore, lui Lorandy)

Bine, frate, îl credeam om cinstit.

LORANDY (Șoptit)

Auzi! Tocmai el să propue pe Prundeanu! Frumos!

¹⁾ Această scenă trebuie jucată cu multă mimică și foarte repede. Gesturi de uimire, de compătimire, căci toți cred că doamna Corman e metresa lui Prundeanu.

RATEȘ (A parte lui Lorandy)

Ce știe satul, nu știe bărbatul. (Se duce către Vulpeș).

LORANDY (Singur, arătând pe Rateș)

Alt imbecil! (Miniștrii se grupează).

GRIGORE (Mirat de această scenă)

D-lor, nu pricep uimirea Domnielor-voastre.

RATEȘ (Fără voce)

Bravo! Na! asta-i!

GRIGORE

Aveți ceva împotriva lui Prundeanu?

TOȚI

Nimic. Da de unde! Noi? Eu?

GRIGORE

Prundeanu e vice-președintele Camerei, deci agreat de majoritate. E un om capabil, integru, cu talent...

VULPEȘ

Inteligent...

SĂLCEANU

... Muncitor...

GRIGORE

Cu trecere pe lângă preoți și învățători...

LORANDY

Ce zici, d-le Barcea?

BARCEA

Ce ziceți, D-lor?

VULPEȘ

Ce să mai zici? Decât să-ți dai demisia!...

SĂLCEANU

Nimic mai nepopular.

LORANDY

Demisiunile dezorganizează partidele. (Aprobări).

RATEȘ

Bravo! (Imbrățișează pe Lorandy).

BARCEA

Ne vom sfătui și cu ceilalți colegi. Cormane, vezi să nu dai greș cu Prundeanu. Nu de alta, dar pe urmă trebuie să consulți partidul... și când ajungi acolo... consulți opoziția.

GRIGORE

Nu cred să mă refuze. Mă duc la telefon să-i cer o întâlnire. Un moment. (Ese. Tăcere, apoi uimire).

TOȚI (Afară de Barcea)

Ei, îți place?

BARCEA

Ssst. Nu râdeți, Domnilor, e trist. Bietul om!...

RATEȘ

Bravo! domnule Barcea (li sare în gât).

LORANDY (Lui Vulpeș, arătând pe Rateș)

Sărmanul, ce bine a zis: bravo!

VULPEȘ

Totuși e curios.

GRIGORE (Intră)

Vine îndată.

BARCEA (Lui Grigore)

Îți mulțumim și te regretăm. Ce bine ar fi ca toate crizele să se deslege așa de frumos. Ași prinde gust. (Râde. Ii strânge mâna cu putere, imitat de ceilalți. Ese).

RATEȘ (Îmbrățișând pe Grigore)

Ce faci, e antic. Ești un spartiat. (Stan intră). Bravo! să trăești!

GRIGORE

E foarte natural.

RATEȘ

Nu, eu unul îl făceam piftie. D-ta îl faci ministru. Antic! Te felicit. (Lorandy îl smuncește și îl scoate afară. Se aude «la revedere», «mâine la Cameră». Vocea lui Rateș tare).
Încă odată te felicit.

STAN (Foarte vesel)

Mi-am văzut și eu boerul ministru. Mă duc să spun Duduei. (Ese alergând).

SCENA IV

(Grigore, Nineta, apoi Stan, Prundeau)

GRIGORE

(Aprinde o țigară, se plimbă, cântă la orgă, se plimbă)

Va fi un foarte bun ministru.

NINETA (Intră furioasă)

Cum? Dumneata ai primit portofoliul Agriculturii?
(Cu dispreț). D-ta ministru? (Râde).

GRIGORE

Ce vrei dragă. Întâi m'am gândit să refuz. (Glumet)
Știi, ca întâia oară când ne-am însurat... Pe urmă m'am
râzgândit. Mă ocărăseși la Socora. «Măcar cu atâta să
mă aleg din căsătorie» Nineta dixit. Am memorie.

NINETA (Arțăgoasă)

Tu îți faci vecinic de cap. Tot timpul mă tratezi ca
pe un obiect...

GRIGORE

Prețios...

NINETA

Nu vreau să râzi de mine. M'am săturat de așa
traii... Când ai refuzat să fii ministru, m'ai întrebat?
Nu! Acum că ai primit, m'ai întrebat? Nu! Faci după
voia ta. Eu? Eu nu exist pentru tine. (Scâncește). Sunt
străină în casa ta.

GRIGORE

Iar nervi! De ce plângi, drăguță? A cui e vina dacă
ești schimbăcioasă. (Cântă).

La Donna è mobile
Qual piuma al vento...

NINETA (Svârle câteva cărți)

Taci, taci miserabile. Nu știi ce ai făcut. (Plânge cu
hohot). Toată fericirea mea s'a dus. Ucigașule!

GRIGORE (O ia în brațe, o leagănă ca pe un copil)

Dudue, nu mai plânge. Am glumit. Nu sunt ministru.
Cine ți-a spus?

NINETA (Cu fața în batistă)

Știu bine că ești ministru. Lasă-mă, dute. Mi-a spus Stan.

GRIGORE (Râzând)

Am glumit, Nineto. Pe cuvântul meu. (Ii șterge ochii și o sărută). A! ce cap, ce cap rău avem.

NINETA

Nu ești ministru?

GRIGORE (Dă din cap negativ)

Nu.

NINETA

(Cuprinsă de veselie îi strânge mâna, apoi izbucnește de râs)

Ha! ha! ha! Ce bine îmi faci. Ha! ha! ha!

GRIGORE

De ce atâta bucurie Dudue? Nu înțeleg.

NINETA

Nu-i nevoie. (Incurcată). N'ai mai fi stat acasă... Da... Ai fi fost absent... Hm! hm! Interpelările enervează, și, și... (Râde fals). Grigore așa de vesel, s'ar fi întunecat (Incruntată, deodată). Cine... e în locul tău?

GRIGORE (O observă cu atenție)

Ștefan.

NINETA

(Rămâne încremenită neștiind ce să creadă)

Cum?

GRIGORE (Același joc)

Ștefan.

NINETA (Dă semne de mare bucurie)

Cât sunt de fericită.

GRIGORE

Fericită de ce? (Se scoală).

NINETA

Nu poți pricepe.

GRIGORE

Explică și voi înțelege.

NINETA (Îngăimează)

Fiindcă, fiindcă... Ah! am oroare de acest mod brutal de a pune întrebări. (Râde). Par'că ași fi înăntea judecătorului... Fiindcă îmi-eră frică să nu fie ministru Lorandy, despre care ziceai că e un reacționar.

GRIGORE

Tocmai spre a evita pe Lorandy am propus pe Ștefan.

NINETA (Rar)

Cum? — Tu ai — propus pe... Prundeanu?

GRIGORE

Eu. I-am telefonat să vie aci.

NINETA

(Privește pe Grigore cu băgare de seamă apoi isbucnește în hohote de răs)

La asta nu m'așteptam. Hahaha! Ciudat... haha!
(Grigore aranjează niște cărți. E cu spatele la ușa din fund).

GRIGORE

Cum nu te așteptai? Nu înțeleg. De ce râzi?

STAN

D-nul Prundeanu.

ȘTEFAN

(Intră foarte încet, vede pe Nineta, rămâne un moment pe pragul ușii. Nineta îi face semn. Ștefan pășește hotărât, sărută mâna Ninetei și strânge pe a lui Grigore. Stan esă)

Am întâlnit în drum pe Barcea. Mi-a spus totul.
(Se așează încet într'un fotoliu).

GRIGORE (Prietenos)

Cred că nu ai nimic de obiectat?

NINETA

(Cu ochii ațintiți asupra lui Ștefan, îi dictează răspunsurile)

Nimic.

ȘTEFAN (Dă din umere)

.....!

GRIGORE

Ștefane, taci?

NINETA (Apăsât)

D-le Prundeanu, dacă refuzi acum, nu te mai întâlnești cu noi. Eu nu admit să fugi de datorie... Ar fi o lașitate. Renunți pentru totdeauna la prietenia mea.

GRIGORE

Bravo, Nineto.

ȘTEFAN (Abătut)

Primesc... Nu știi ce ai făcut Grigore...

GRIGORE

Ce ai Ștefane, nu ți-e bine ?

NINETA

Desigur, răspunderea și...

ȘTEFAN

...Și simțul nedemnității mele.

NINETA

Fleacuri. (Îi întinde batista scoasă din sân). Ține. (Râde)
Esență de energie.

ȘTEFAN (Mirosind batista)

Acest parfum mă amețește. (Excitat). Voi face și
aceasta, și altele, și toate.

GRIGORE (Gânditor)

Vă las, căci trebuie să telefonez lui Barcea răspunsul
cel bun. Nineto, dă-i curaj. Ștefane, te credeam tare ca
granitul.

ȘTEFAN

Așa e... de peatră... (Grigore esă).

NINETA

(Atrage pe Ștefan pe canapeaua de lângă birou)

O zi fericită. Nu ?

ȘTEFAN (Abătut)

Da.

NINETA

Te voi scăpa și de Costea. Excelență! (Se scoală și face reverență. Râde). Nu știi partea cea mai nostimă? Grig te-a propus lui Barcea... Nu râzi?

ȘTEFAN (Mânios)

Vrei să înebunesc? Nu mai vorbi de nimeni din cei de aci. Imi e silă să calc în casa aceasta. Imi vine să țip rușinea mea. (Lovește cu pumnul în birou).

NINETA

Rușine de dragostea noastră?

ȘTEFAN

(Se plimbă agitat. Ajunge sub panoplie)

Taci. (Șoptește). Trezești în mine puterea urei.

NINETA

Ai aerul sălbatic. Ești frumos astfel. Aduci cu tigrul.

ȘTEFAN

Teme-te...

NINETA (Râde)

Nu 'mi-e frică... (Șoptit). De ce te cunosc, de ce găsesc în tine ceva care e și în mine Ce? Nu știi... (Ștefan ia din panoplie o cravașă, se joacă cu ia, apoi distrat o pune pe orgă). De-ași fi fost bărbat așa fi întocmai ca tine. (Îi face semn să se apropie). Tu de-ai fi fost femeie, ai fi fost o Ninetă... Suntem două fiare frumoase, făcute să domnească. (Îi face semn să se pue în genunchi). Il sărută. (O sonerie. Ștefan se scoală repede. Esă prin ușa din dreapta. Nineta prin stânga).

SCENA V

(Stan, Costea apoi Grigore)

STAN

(Deschide ușa din fund făcând loc lui Costea. Intră după el)

Sărut mâna, conaș Costea. Cam rar pe la noi.

COSTEA

Cam rar. Treburi.

STAN

Mă duc să spun boerului. (Esă).

COSTEA

(Se plimbă, răsfoește niște cărți. Șueră. Șade lângă sobă)

Ce canalie Prundeanu... Și femeia asta eră să-mi fie soție... Bre, că rea muere. (Se pune la orgă și se acompaniază. Cântă).

Din senin m'apucă
 Dor nespus de ducă,
 Dor de munte, dor de mare
 Dor de ducă 'n depărtare

GRIGORE

(Intră agitat, la al patrulea vers cuprinde pe Costea de gât)

Da melancolic ești vere. (Strângeri de mâini).

COSTEA

Îmi plânge inima prin degete.

GRIGORE

După... Miotzu ?

COSTEA

Ce drăguță eră duduia japoneză, «Floare de cireș».

GRIGORE

Ce ai de gând să faci?

COSTEA

Eu sunt jidovul rătăcitor. Toată viața mea am dorit să fiu aiurea. Ce să fac? Sorb viața cu ochii. Călătoresc.

GRIGORE

Ai putea fi atât de folositor.

COSTEA

Nu mă cunoști. Nu-s bun de nimic.

GRIGORE

Nimeni nu se poate lăuda că e de nimic. Dacă nu pentru alții, măcar pentru tine.

COSTEA

Nu mă iubesc. Ideia că ași putea fi folositor... unui om ca mine, mă desgustă adânc.

GRIGORE

Atunci altora.

COSTEA

Din toată inima, dar mi-e lene să fiu bun la ceva... Nineta e bine, coana Zinca, Lenuța? Bine toți?... D-ra Maria?

GRIGORE

Mama a plecat eri...

Incolo bine toți. D-ra Maria e o mamă pentru fetiță... și te admiră.

COSTEA (Înterupând)

Ah!... A fost un an rău?

GRIGORE

Nespus de rău. M'am încurcat tare.

COSTEA

Dă moșia în arendă.

GRIGORE

Am dus campanie în potruva absenteismului. Apoi la vârsta mea e rușine să fii pensionarul moșiei. Par'că ași trăi din zestrea unei femei. Ah! zestrea!
(Tăcere lungă).

COSTEA

Ce?

GRIGORE (Hotărât)

Nu știi, frate! S'a așezat nenorocirea la vatra mea.

COSTEA

(Se plimbă. Privește cu interes colecțiunile)

Dramatizezi puțină neurastenie.

GRIGORE

Sigur nu știi nimic. Simt. (Pauză). De ce urlă câinele a pustiu? El nu știe. Imi vine să url a pustiu... Pustiul dragostei mele... Și tu simți ceva... Vii rar de tot. De ce? Spune ce știi. De ce vii rar?...

COSTEA (Dă din umere)

Muncești prea mult (Șade).

GRIGORE (Se plimbă atâțat)

Munca mă ține. Sunt zile când ași vrea să privesc la focul ce ași pune casei mele. Nu mai pot... (Se plimbă). Scene răutăcioase... Mă roade dușmănia de toate minutele. Sunt fărâmat în mii de frânturi. Și totuși o iubesc. O iubesc. Costea. (Tăcere lungă). Azi dimineață, când voiam să mă pun la lucru, m'a chemat sus și așa din senin mi-a cerut, știi ce ?

COSTEA

Ce ?

GRIGORE

Zestrea ei.

COSTEA (Mirat)

Zestrea ?

GRIGORE

Am să o dau. Cu prețul ruinei mele... (Pauză). Costea, știi tu ce capital au Băncile populare ?

COSTEA

Nu... Ce idee !...

GRIGORE (Deschizând Anuarul)

Să-ți fac o socoteală.

COSTEA (Îngrijat)

Cu cifre?

GRIGORE

Evident că cu cifre.

COSTEA (Aruncă Anuarul cu oroare)

Să mă slăbești. Cum se ivește o cifră îmi fug ideile până ce crapă. (Pauză). Grigore, dacă ai nevoie de vre-o șasezeci de mii de lei, ai tăi sunt.

GRIGORE

Mulțumesc, dragă. Nu zic ba. Poate mai târziu. De unde ai banii aceștia?

COSTEA

Am vândut o coastă din moșie.

GRIGORE

N'ai iubirea pământului?

COSTEA

Habar n'am. M'apucă primăvara și toamna un dor de ducă, de plec odată cu pasările călătoare. Acum sute, sute de mii de ani, eu am fost o rață sălbatecă...

GRIGORE

Ce vei face când nu vei mai avea de vândut nici coastă, nici spată, nimica?

COSTEA

Pădurar, la tine, pescar la Jurilovca, ori un glonte sub teiul pletos, la tine.

GRIGORE

Foarte mulțumesc. (Râd amândoi).

COSTEA

Poi, vere, judecă și 'mneata... Sunt singur... Și să strâng pentru mine... mai mare scârbă... Hei! vere... Mare caznă pe capul omului care trăește pentru sine...

SCENA VI

(Grigore, Costea, apoi Nineta)

NINETA

(Incruntată la vederea lui Costea, apoi foarte veselă)

Incântată că vă văd veseli, Domnilor. Grig fii bun te rog și adă de sus: «La Femme de Demain».

GRIGORE

M'aștepți Costea ?

COSTEA (Cam plictisit)

Până mâine. (Grigore ese).

SCENA VII

(Nineta, Costea)

NINETA

(Şade pe un fotoliu lângă orgă, în faţa oglindei din perete. E cu spatele la uşa pe care a eşit Grigore. Se joacă cu cravaşa)

Ei vere, ce mai spui ?

COSTEA (Rece)

Nimic.

NINETA

Puţin. Poate gândeşti ?

COSTEA

Nu totdeauna.

NINETA

De pildă acum.

COSTEA

.....

NINETA (Alintată)

Nu-ţi sunt dragă. Spune ! Nu mă poţi suferi ? (Il ia de mână).

COSTEA

A fost o vreme când te-am iubit.

NINETA

Până când ?

COSTEA (Își retrage încet mâna)

Până...

NINETA

Până acum șase luni?

COSTEA

Îți aduci aminte...

NINETA (Cu indignare)

Și ai crezut? Atâta dragoste ai avut pentru mine? N'ai avut o clipă de îndoială asupra vinei mele? Mă osândești fără să mă ascuți? Nu ți-a trecut prin gând să mă întrebi? (Cu capul pe umărul lui Costea). Costea, odată nu ai cerut o explicație pentru cele întâmplate între mine și Prundeanu? (Il respinge). Ești odios!

COSTEA

Ași fi dat viața să nu fi văzut nimic.

NINETA

Dumnezeule, ce era să fac? Să strig? Să leșin? (Cu lacrimi în voce). De unde să-mi închipui atâta obrăznicie? (Cu convingere). Ca cineva să aibă așa îndrăzneală trebuie să iubească la nebunie. (Desprețuitoare). Nu cum iubiți voi. Prundeanu e din rasa amanților. (Prefăcută). Ar fi fost în stare să provoace pe Grig. sau pe tine... Imi era frică pentru voi. E de prima forță...

COSTEA

O, asta!... (Dă din umere).

NINETA

Ce era de făcut?

COSTEA

Să fi mărturisit lui Grig.

NINETA

Ești nebun? Eu să cert doi prieteni. Eu? Imposibil. Și... de ce n'ai spus d-ta?

COSTEA

Nu știam de erai vinovată...

NINETA

Îți jur pe capul Lenuței că nu eram de vină... (Cu glas blând). Acum crezi în cuvântul meu?

COSTEA

Cred.

NINETA (Provocantă).

Suntem prieteni?

COSTEA (se apropie și îi sărută mâna)

Ertare.

NINETA

Șezi. (Cu piciorul împinge taburica, se joacă cu cravașa). Iar ai de gând să pleci? (Se apleacă tare spre el).

COSTEA

Da, la Java.

NINETA

(Nerăbdătoare, se uită într'una în oglindă)

Ca să mă uiți?

COSTEA

Te-am uitat de când ai devenit nevasta lui Grigore. (Vede manejul Ninetei). Nineto, de ce ești așa de cochetă ?

NINETA (Râde)

Ești gelos de oglindă ?

GRIGORE (din culise)

N'o pot găsi. Parc'ai ascuns-o.

(Imediat ce Nineta vede în oglindă că ușa dela spatele ei se deschide, se ridică în picioare. Costea se scoală și el).

SCENA VIII

(Nineta, Costea, Grigore)

NINETA

(Cade în brațele lui Costea care o strânge crezând că-i vine rău. Grigore rămâne încremenit. Nineta se smuncește. Lovește pe Costea cu cravașa, strigând)

Mișelule !... Mojicule !... (Își trece mâna pe față. Gesturi de rătăcire, mimică de căință, de desgust, de ură. Costea apucă mâna Ninetei, Rupe cravașa. Apasă umerii Ninetei care cade într'un genunchiu țipând). Ah ! (Se scoală repede, lăsând bărbații față în față).

GRIGORE

(Rămâne trăznit, pășește spre Costea, bâlbâe)

Tttt... Costea... ttt... tu... mie... Ddda de ce ?... (Gângăie). Ddda de ce ?... (Costea în picioare se uită țintă în ochii Ninetei care întoarce capul. Grigore îl lovește. Costea ridică pumnii amândoi, apoi lasă brațele în jos. Se clatină fixând pe Grigore care se dă îndărăt acoperindu-și fața cu mâinele și esă. Tăcere adâncă. Nineta se retrage încet și cu frică până la ușa).

NINETA (Gest de dispreț)

Prieteni! (Ese).

COSTEA

(Se îndreaptă spre ușa din fund. Se oprește, față către ușa pe care a eșit Nineta. Răsufală adânc. Se uită la oglindă, la fotoliu și la ușa pe care a eșit Grigore. Calm fără declamație)

Sârmanul!... (Esă).

SCENA IX

(Deșartă câțva timp. Grigore, apoi Nineta)

GRIGORE (Intră prăpădit)

Costea! (Merge încet spre orgă).

NINETA

(Crapă ușa. Intră. Se face a nu vedeă pe Grigore. Mers teatral. Se îndreaptă spre canapea).

Dumnezeule. Un om în care Grigore aveă toată încrederea... (Șade)...

Cine ar fi crezut?

GRIGORE (Se întoarce încet)

Nineto!

NINETA (Tresare)

Ah!...

GRIGORE

Ce e între tine și Costea?

NINETA

Nimic.

GRIGORE

De ce ne evită dela Socora? De ce nu mai vine pe la noi?

NINETA

Nu știu.

GRIGORE

Nu știi! (Pauză). Ți-a făcut curte?

NINETA

A încercat.

GRIGORE

De ce nu mi-ai spus nimic?

NINETA

Țineai la prietenii tăi mai mult...

GRIGORE

Mai mult! Era să ucid...

NINETA

Fiindcă ai văzut.

GRIGORE (Vorbind singur)

Mă doare. (Pauză). De ce a plecat mama?

NINETA

Avea treabă la țară.

GRIGORE

N'a aflat?

NINETA

Nu.

GRIGORE (Pauză)

Prundeanu de ce nu mai vine la noi ca altă dată?
Par'că se ferește... Nu se mai uită drept în ochii mei.

NINETA

Nu știu.

GRIGORE (Aiurea)

De ce a spus că e un nemernic? Știa și tăcea...
(Tăcere lungă. Grigore se apropie de Nineta, îi ia mâna. Vorbește blând). Nineto spune adevărul. Voi ertă.... Biată femeie, nu puteai să te ferești de cel mai bun prieten al meu... (Șoptește). Spune... Ai greșit?

NINETA (Tare)

Nu.

GRIGORE (Șoptește)

N'ai teamă. Nu-ți voi face nimic. Nici o vorbă rea. Te voi privi ca pe un copil bolnav, te voi căuta ca un frate, ca un tată. Dar mai bine spune... (Pauză). Imi va veni mai ușor.... prin mărturisirea păcatului tău.... Indoiala mă căsnește... Sufăr ca prieten, sufăr ca bărbat, sufăr ca om...

NINETA (Cu răutate)

Suferi tare?

GRIGORE

Cumplit... (Șoptit). Poate iubești pe altul?

NINETA

.....!

GRIGORE

(Pauză). De ce ai cerut zestrea ?

NINETA

Vreau să fiu stăpână pe avutul meu.

GRIGORE

Mă ruinezi.

NINETA (Agresivă)

M'ai luat pentru zestre ?

GRIGORE

Știi bine că nu.

NINETA (Râde)

Atunci ?

GRIGORE

Nimic. Intreb și eu ca să vorbesc, să nu rămân cu gândurile mele. Ce vrei să faci cu acești bani ? Costea ți-a vorbit de zestre ?

NINETA

Nu mi-aduc aminte... Poate...

GRIGORE

Banul pentru mine nu e un scop, ci o uneltă, dar

faptul că nu mai ai încredere în mine e ca și cum între noi doi ar stă un sfătuitor străin. Nu cumva Carolina?

NINETA

Carolina a murit... Nu mai întreba. (Șoptește cu patimă). Vreau să pun zestrea pe numele cui-va la care țin foarte mult și căruia sunt hotărâtă să jertfesc totul.

GRIGORE (Aspru)

Cine ?

NINETA (In picioare, strigă tare)

Mie! mie!... Vreau să trăesc pentru mine... Să mă bucur de viață, pentru mine. (Pauză).

GRIGORE

Pentru tine? Nu mai e vorbă de bani. Cu atât mai bine... Dar vreau să știi că și eu trăesc pentru tine...

NINETA (Râde)

Tu? Tu nu te gândești la mine decât ca o pasăre de pradă care s'ar gândi la victima ei...

GRIGORE

Eu pasăre de pradă?... Nimic nu înțelegi din mine. (Cu tărie). Când fac un bine te slăvesc pe tine. Când lupt, când înving, e pentru nevoia de ideal ce e în mine... ideal pe care l-am intrupat în tine, femeie. Tu Nineto, tu femeie, ești mică sau mare după idealul ce eu bărbat am pus în tine. Ca și icoana, pentru drept credincioși, tu ești simbolul datoriei mele în viață.

NINETA

Datorie, către cine?

GRIGORE

Către toți primejduiții cari au nevoie de ajutorul meu. Fie ei : copil, bou, sătean, pământ, drapel sau tu femeia mea.

NINETA

Nu am nevoie de nimeni. (Șade).

GRIGORE (Hotărât)

Ai văzut cum un nerușinat te-a insultat crezându-te slabă. (Se apropie). Nineto, ert de am de ertat. Uit totul. A tost o amețală trecătoare... Nu e așa?

NINETA

Îți jur, că n'ai nimic de ertat. Sunt nevinovată, curată, neatinsă de Costea.

GRIGORE (Inveselit)

Eram sigur. Cu o mamă ca a ta... și eu însu-mi ce-ți făcusem? Rău?... Tu ții la mine?

NINETA

Ridiculă întrebare.

GRIGORE (Se apropie. Blajin)

Iubita mea, să uităm micile noastre neînțelegeri. Să ne explicăm prietenește. Totul nu e sfârșit între noi. Suntem tineri, putem încă fi și amanți și prieteni... (Pauză, apoi strigă). Nineto, un copilaș! (O ia de mână).

NINETA (Rece)

Cu neputință.

GRIGORE

Ești bolnavă?

NINETA (Se scoală)

Nu mai pot avea copii. (Face câțiva pași).

GRIGORE (O urmărește încet)

Cine ți-a zis? După al doilea accident dela patinaj am întrebat pe doctorul Corbu... Drăguța mea sunt speranțe. De atunci sunt doi ani și jumătate.

NINETA

(Se oprește brusc în fața lui Grigore. Il sfidează)

Imposibil...

GRIGORE (Speriat)

De unde știi?

NINETA (Hotărâtă)

Grigore, dă-ți seama că fiecare om e stăpân măcar pe trupul său. Chiar și o femeie... (Reschirat). Eu nu mai pot avea copii.... Sunt operată.

GRIGORE

(Rămâne un moment trăsniț. E apucat de tremur. Nu poate vorbi. Deodată se aruncă asupra Ninetei, o apucă de gât, strânge, strânge, scutură, luptă, o trânteste jos. Se uită la dânsa cu oroare. Tăcere lungă. Nineta fără o lacrimă, fără un gemăt, se scoală încet, târându-se și se rezimă de cel-l'alt colț al biuroului cu fața spre public. Pauză).

Când?

NINETA (Șoptit)

După patinaj, când erai la Iași, la alegeri. (Pauză).

GRIGORE

Pentru ce?

NINETA

Așa. (pauză)

GRIGORE

Ai dat ferului ce aveai mai sfânt în tine: puterea de a creă. Te-a părăsit taina vieții... Ce a rămas din tine.... O ființă ciuntită, fără inimă, fără cuget, fără germeii tainici? Nu mai ești mister ci carne stearpă.

NINETA (Hotărâtă)

Nu e lege în lume care să mă silească să-mi pângăresc trupul...

GRIGORE

Căsătoria...

NINETA (Strigă)

Nu recunosc această lege.... Nu recunosc instituția care (apăsă) «mă dă» bărbatului. Nu vreau să fiu o prostituată binecuvântată de preot și de primar....

GRIGORE (Dureros)

De ce te-ai măritat?

NINETA

Am vrut să cerc. Am crezut că te voi iubi. M'am înșelat.

GRIGORE

De ce te-ai mutilat?

NINETA

Ca o protestare... Nu știu... Și vitele se refuză....

GRIGORE

Ele se refuză când simt viață nouă în pânțelele

lor. (Pauză) De ce nu ai cerut despărțirea? Rămâneai întreagă. Te puteai... mărită...

NINETA (Strigă)

Nu mai vreau să fiu supusă bărbatului. M'am revoltat înotriva legeri care din femei vrea să facă mamă. (Strigă). Nu vreau să fiu mamă... Vreau să trăesc pentru mine... Acum sunt liberă.

GRIGORE

(Bătând cu pumnii în masă)

Nu ești liberă să mă lovești în menirea mea de bărbat, în nevoia sufletului meu, în nevoia mea, de a fi tată. Te-am iubit fiindcă am pus în tine ce eră mai bun, din mine. Te-am iubit fiindcă în tine am pus nădejdea neamului meu. Voiam un prunc dela tine căci pe tine te iubeam, pe tine te-am ales... să fii mamă. Să văd în juru-mi copilași... viață plămădită de tine și de mine... Viață isvorâtă din dragostea noastră... Privindu-i pe ei m'ași fi crezut nemuritor. (Pauză, șoptit). Și tu m'ai ucis, pentru vecii vecilor. (Pauză).

NINETA (Batjocoritoare)

Dar eu?

GRIGORE

Tu? Uite la tine. Privește în oglinda sufletului tău și vezi ce-a făcut fierul din tine?...

NINETA

Ei și?

GRIGORE (Cu desgust)

Fugi... fugi nenorocit-o. Te-ai ucis... și puți a moarte...
(Grigore nimicit se reazemă de colțul biuroului suflând greu. Tăcere lungă).

NINETA

(Slidează pe Grigore din gest, voce și privire)

Am vrut să fiu liberă.

GRIGORE (Dămol)

Ce e libertatea fără puterea creării?

NINETA

Am vrut să fiu deasupra mizeriilor maternității.

GRIGORE

Când ai simțit că îți intră în suflet rușinea de a fi mamă, de ce nu ai venit să plângi în brațele mele?

NINETA (Cu ură)

De ce? Fiindcă dela început mi-ai fost stăpân. Toată gândirea, toată fapta ta a fost îndreptată în potriua mea. Legile care le faci, pentru voi sunt făcute. Copilul meu l'ai fi crescut tu, după voia ta. Averea mea o administrezi tu. Toată ființa mea trebuie să se mlădieze după voința ta de stăpân. N'am avut alt mijloc să mă desrobesc. Am ucis în mine germenul, mulțumită căruia, tu, ai mai fi trăit odată, într'un prunc purtat în pântecul meu, hrănit cu sângele meu, (șoptit cu ură) pătetică din viața mea... M'am răsbunat cum am putut.
(Urcă încet scena).

GRIGORE

Nu sunt vinovat. De ai fi priceput rostul dragostei mele, ai fi înțeles că eram pavăza slăbiciunii tale. (Tăcere). Ce a făcut! (Vorbește singur). Sărmana! Va fi luată de valuri, purtată, sfâșiată. Și acel hoit va fi fost când-va... Nineta mea!... (Plânge. Cade pe canapea cu brațele în cruce, cu capul rezemat de spetează. Închide ochii. Spasmuri rari de plâns).

NINETA

(Spre ușa din dreapta. Desprețuitoare privește la Grigore.
Dă din umiere)

Stăpânul!...

CORTINA

ACTUL IV

La București. Un an și jumătate după cele întâmplate. Scena se petrece în palatul Federațiunilor. În planul întâiu, biuroul lui Grigore. Mese de lucru, biblioteci mici și mari, un pupitru, secretare, scaune, banchete, fotolii, etc. La dreapta o ușă, la stânga una. În fund: biurourile funcționarilor. Un geam opac între cele două încăperi. Pe biroul lui Corman un portret mare al Lenuței cu D-ra Maria.

SCENA I

(Marinescu, Frantz)

FRANTZ

Ia lasă, domnule șef. Nici prefectul de poliție nu știe câte știu eu.

MARINESCU

Oricum, Frantz... Femeia unui ministru... Glumești, Frantz?

FRANTZ

A fost la Flora, domnule șef.

MARINESCU

D-ta cunoști pe Doamna Prundeanu?

FRANTZ

Din auzite. (Tainic). A văzut'o însă Popescu de la Domenii.

El eră, mă înțelegi, în combinație. (Tainic). A văzut cucoana astă noapte. Petrecea la Herăstrău cu șeful de cabinet...

MARINESCU

Halal ierarhie...!

FRANTZ

Ia lasă Dom'le Șef... Femeia n-are ierarhie. (Pauză). Bietul Director! Așa om bun și să dee peste așa năpârcă.

MARINESCU

Ce vrei... Viața de azi.

FRANTZ

Complicată domnule, ce crezi?... Azi e alegerea președintelui Federațiunii băncilor populare. Oare reușim cu d-l Corman ?

MARINESCU

La sigur... (Clopoțelul) Vine Domnul Director. La treabă (trece în birou. Frantz deschide ușa din dreapta).

SCENA II

(Grigore. Haine de doliu. Costea, la fel. Intră prin ușa din stânga. Frantz, apoi Marinescu, care intră și esă)

GRIGORE

Bună ziua, Frantz.

FRANTZ

Cu tot respectul, Domnule Director. (Din sertarul unui secretar scoate un pachet de telegrame și-l dă lui Grigore. De la d-l Prim-Ministru. (Dă un plic).

GRIGORE (Rupe plicul)

Bine. (Frantz esă. Grigore iscălește, cetește hârtii, etc.).

COSTEA (Cetește telegrame)

«Din tot sufletul vă dorim succes, Banca Rogoaza». «Trăiască Corman, Banca Tutova». «Trăiască președintele Centralei, Banca Mândrișca».

GRIGORE

«Ani mulți. Desrobirea Putnei». (Continuă a desface, vorbind)

COSTEA

Pentru ei nu poate fi îndoială asupra rezultatului luptei...

GRIGORE

Cine a zis că țăranii n'aveau recunoștință?

COSTEA

Poate că n'au cuvântul sau gestul potrivit și, sfioși, nu știu să arăte ce simt... Așa sunt eu cu femeile, și cu figurile necunoscute, stângaciu. (Cetește). «Trăiască Părintele nostru, recunoscători binefăcătorului lor, sătenii din Socora».

GRIGORE (Măhnit)

Socora !... vândut !

COSTEA

Ce ? Nu te-ai mângâiat de pierderea moșiei ?

GRIGORE (Ia telegrama)

Când m'am despărțit de femeie, am plâns iluziile spulberate și căminul prăbușit! Am jelit pârjolul, care secătuisese în mine puterea de a iubi din nou.

COSTEA

Bine, vere, cum se poate să iubești, o femeie, o sfârlează care îți fuge printre degete. Și ce femeie!... Și, zău, mă întreb dacă cu adevărat Nineta era o femeie?

GRIGORE

Taci, Costeo. Am iubit-o cu îndărătnicie. Luptam cu firea ei cea rea. Tot ce era ticălos într'însa mă întărâtă. Nu mai eram Corman, ci un medic. Luptam să smulg din ghiarele morții o ființă scumpă. Și moartea era ura nesfârșită a tot ce pornează dela mine și nepriceperea vieții, care e făptuire în bunătate... Am avut ani de zile recolte rele. Munceam pământul cu ură ades, dar și ca un amant încăpățânat. Voiam să storc țărnei taina sterilității sale. Plămădeam, brăzdam. Mângăiam țărna ca pe o iubită nepăsătoare, pe care ași fi voit să o însuflețesc, să-i dau viață... Și am fost un îndrăgostit nenorocit al femeii și al pământului. (Se plimbă).

COSTEA

N'ași fi crezut ca un bărbat ca tine să fie așa de slab. Mare dandana și iubirea! Nu înțeleg cum ai putut-o iubi?

GRIGORE

Cum să nu o iubesc? M'a făcut să sufăr! De nu

ași fi avut în mine un simț aproape animal de solidaritate omenească, ași fi fost un egoist, sau un teorician iubindu-și aproapele, ca articolul unui program politic... Ași fi făcut ca el... A uitat prietenia, tot. Pentru ce?

COSTEA

După cât aud, nici el nu e fericit. Ea duce o viață destrăbălată.

GRIGORE

Aceste ființe sunt moarte amândouă. M'a învins femeea, dar, când am vândut Socora, a fost nespuse de dureros.

COSTEA

(Mirat. Aprinde o țigară)

Țineai la moșie mai mult decât la femeia ta?

În viața voastră casnică, nu a fost nimic comun între ea și tine?

GRIGORE

Nimic.

COSTEA

De, nu știu. Eu n'am avut de furcă cu femeile... Mă iubeau ele pe mine... Când le venea... De ce? Habar n'am... Poate fiindcă sunt așa... cam prost... (Grigore gest de protestare). Ia lasă, vere. Nu 'ți bate capul. Am dat odată peste una mai drăcoasă. Am luat-o cu mine, am dus-o pe Insula Șerpilor. Talazuri cât mun-

tele... Apoi s'a făcut frumos... O mare de smarald... Am înșfăcat copchila de o aripă, am târât'o pe o stâncă, i-am arătat marea și apoi am întrebat'o, binișor. Ei, puicuță, ia spune, ce ești mata pe lângă Asta...?? «Asta» era nesfârșitul verde. Și unde s'a pus pe plâns... Se ghemuise de'mi intrase în sân... Mare lucru Firea...

GRIGORE

Ei și ?

COSTEA

Și am dus'o la București. Unde e natura? Ce eră să-i arăt? Șoseaua? Cișmegiul? Nimic. Huit... A sburat... Așa să fi făcut și tu. S'o fi trântit cu capul de cer, de mare...

GRIGORE

Am cercat. Eră moartă la tot ce nu eră «Ea».

COSTEA

Ce iubire poate dà femeia, care n'a tresărit în fața unui răsărit sau unui apus de soare?

GRIGORE

Ce omenie poate fi în ființa, necuprinsă de spaimă dinaintea tainei din pădure sau a nemărginitului mării?... Pe când acolo, totul eră amintire. Nu eră colț de pădure, unde să nu fi visat... Costeo, odată sufletul meu nu s'a împărtășit cu al femeii. Odată nu am visat împreună.

COSTEA

Lângă dânsa te-ai simțit la adăpost?

GRIGORE

Nici odată. Pe când acolo izvorul, lunca, vântul, râdeau sau plângeau, după cum în mine eră veselie sau amărăciune... Când am plecat dela Socora am lăsat pentru vecie în urma mea, un mort de 35 de ani... Și port în mine sufletul aceluia mort!... Nu e chin mai groaznic decât să-ți petreci viața de toate clipele cu o femeie, care nu vorbește aceeași limbă cu tine. Sfârșești prin a te crede într'o casă de nebuni. (Pauză). Telegrama sătenilor dela Socora, cu care am frământat pământul, mi-a deschis rana. (Pauză).

COSTEA (Se primblă)

Toate câte le spui tu, eu le simț ca un țăran, care n'ar ști să grăiască... Nu fac eu mai bine, când mă feresc de dragoste?

GRIGORE

(Aprinde o țigară. Șade)

Până acum ai scăpat... Și doar se zice că iubirea înviorează.

COSTEA

De-am scăpat, norocul meu. Eu nu țin decât la tine. Incolo n'am pe nimeni. De dragul tău stau aici, de mă cert cu toți măgarii, măgar eu însu-mi.

GRIGORE

De ce te hulești astfel... Și bunătatea e tărie.

COSTEA (șade)

Poate, dar n'am avânt. Sunt un urs prost și senti-

mental. Așa de timid însă, încât n'am cea mai mică încredere în mine. (Șade lângă Grigore).

GRIGORE

Asta nu te împiedică să te bați.

COSTEA (se plimbă)

Ei, îndrăzneală în vârful pumnului am de dat de po-mană, dar de cealaltă... tufă. Nu am milă să rănesc cu spada. Rana îmi face chiar plăcere. Mi-e frică însă de cuvântul care jignește, mi-e frică să amărăsc. (Strigă). Ași vreă o femeie săracă, fără știință, tăcută, dar nespuse de bună. Să mă mângâie și să mă atingă, așa cu degetele ușoare, ca pe un orfan (râde).

GRIGORE

Ceva ca d-șoara Maria...

COSTEA

O femeie ca pentru mine.. Să nu aibă idei cu taine, că apoi face comparație între mine și alții... și, rămân păgubaș.

GRIGORE (Glumeț)

D-ra Maria e fată bună, are idei, dar are și inimă. Să-i vorbesc ?

COSTEA

Astâmpără-te, vere... Când ai ști cu câte femei m'am însurat eu în gând... Glumesc... Drept să-ți spun... Mi-e groază. Căsătoria are atâta bun, că mă sparii de

ea, cum mă gândesc la dânsa. (Pocnește din degete. Pauză. Repede). Totuși ce fericire ar fi. Uite o pildă. Inchipuiți, dragă Grig, o femeiușcă drăguță. (Gest de desperare). Nu... mai bine nu-ți închipui nimic. Azi, biata mea viață e atât de liniștită, încât într'ânsa nu e loc pentru grija mistuitoare a unei singure femei. (Pauză). Vezi tu, vere, eu trăesc ca o fiară slobodă și puternică, departe de oameni (Costea se plimbă, oprindu-se din când în când). Mănânc, beau, ascult. Umblu și umblu și rătăcesc în neînțelesul vieții, privind la toate cu ochi lacomi și ascultând cu urechi desfătate sgomotul celor, cari se cred indispensabili universului. Privesc cerul, lumina zilei sau bezna nopților. Și o mulțumire nespusă de a trăi și un dor aprig de a trăi în vecii vecilor, îmbată pe sărmanul meu eu. Un nour, o vijelie și iată-mă muncit, cu mâna pe pușcă, într'o poftă nebună de harță, de jaf, cu un dor poruncitor să dau foc, să siluiesc, să ucid. O zi cu ceață, un soare rece, o lună spălăcită ori îmbrobodită și, deodată, cineva se bocește în mine. Și eu, Costea Romașcu, plâng. De ce? Și nu știu cine e acel străin la aman. (Râde). Și beau să-l amețesc, să-l fac să tacă, și beau fiindcă așa îmi place și mie. Și bem amândoi, pentru a ne mângâia că în veci nu ne vom cunoaște. (Pauză). Asta-i, vere. Și acum, vorbește, Grigore Corman, și spune-mi ce ar putea găsi o femeie într'o așa dihanie? Spune... Ba... mai bine taci (Pauză. Repede). Ce tristă aniversare !

GRIGORE

Un an și jumătate de când a murit Mama.

COSTEA

Sărmana femeie.

GRIGORE

A murit de ruşine. (Pauză). Am scris lui Melias. Să avanseze el bani, pentru ca obştia, înfiinţându-se, să poată cumpără Mândrişca... (Sună şi ceteşte plicul). «Preşedinţia Consiliului de Miniştri». (Frantz intră). Frantz, telefonează d-lui Melias. Roagă-l să vie până aci. (Frantz esă). Uitasem scrisoarea aceasta.

COSTEA

De la cine-i ?

GRIGORE

De la Barcea. (Ceteşte). «Fac un nou apel la prietenia d-tale. In mod subit, Prundeanu şi-a dat demisia. Devotat, Vasile Barcea».

COSTEA (Se plimbă)

Ştii de ce a demisionat ?

GRIGORE

Nu.

COSTEA

Ne batem.

GRIGORE (Apucându-l)

Ai nebunit ? Ce furie te mână ? Să rişti viaţa ta pentru el ? Ce ţi-a făcut «ţie» ?

COSTEA (Dă din umere)

Nimic. Il urăsc.

GRIGORE

Şi te expui să fii ucis ? Nu mai ţii la mine ? Ce mă fac eu fără prietenia ta ?

COSTEA

Nu insistă.

GRIGORE

De ce l'ai provocat ?

COSTEA

(Bătând cu pumnul în masă).

M'a salutat. Și m'a salutat zâmbind.

GRIGORE

Mântue, odată cu viața asta de haiduc. Vreau să stai lângă mine. Să lucrăm împreună.

COSTEA

N'am suflet de apostol, nici de contabil. Imi trebuie văzduh și locuri întinse...

MARINESCU (De pe prag)

Până acum au votat una mie cinci sute de delegați.

GRIGORE

Câți sunt în tot ?

MARINESCU

Trei mii patru sute. (Grigore iscălește hârtii. Marinescu se retrage).

COSTEA

Grigore ! Adio sau la revedere. (Se uită la ceas. Intinde lui Grigore un plic. Se îmbrățișează amândoi. Grigore rămâne dus pe gânduri. Dând să iasă, Costea se întâlnește prin stânga, cu D-ra Maria și Lenuța, cernite amândouă, ținând flori. Costea ridică pe Lenuța și o sărută. Privește fix la Domnișoara, apoi fără a-și da seama îi sărută mâna repede. Costea esă. Domnișoara rămâne uimită).

SCENA VIII

(Grigore, Domnișoara Maria, Lenuța, apoi Marinescu, Frantz)

LENUȚA (Bună ziua, etc.)

Moșule, nu vîi cu noi ?

GRIGORE

Acum nu pot, Dudue. Mai în deseară vom merge la cimitir.

LENUȚA

Venim să te luăm.

GRIGORE

Așa... Domnișoară ! (Maria nu aude). Domnișoară !

D-RA MARIA (Tresare)

Ertare.

GRIGORE

Vom merge tus patru la cimitir.

D-RA MARIA

Patru ?

GRIGORE

Vine și vărul meu Costea. (D-ra Maria rămâne dusă pe gânduri, străină la ce se petrece în jurul ei).

LENUȚA

Moșule, Gran-mama n'are să mai vie la noi niciodată ?

GRIGORE

Nu dragă. Bunica a murit.

LENUȚA

Pentru totdeauna ?

GRIGORE

Da.

LENUȚA

Păcat. D-ra spune că nici la Socora n'o să mai mergem nici odată.

GRIGORE

Așa e.

LENUȚA

Tătucule, nici Tanti n'are să mai vie la noi?... Nici odată ?

GRIGORE

Nici. (D-ra Maria înaintează puțin visătoare).

LENUȚA

Of! De ce atâta niciodată ? Tanti n'a murit ?

GRIGORE

Și tanti a murit.

LENUȚA

Pentru totdeauna, moșule ?

GRIGORE

Da.

LENUȚA (Bate din mâini)

Nu e adevărat, tăticule. Am văzut pe Tanti odinioară.

Eră în automobil, și când am strigat Tanti, a întors capul și mi-a făcut așa. (Flutură din mâini). Ce frumoasă eră. (Pauză).

GRIGORE

Lenuțo, hai să punem florile în cabinetul meu. (Ese prin stânga, cu Lenuța, ducând flori și coroane).

D-RA MARIA (Aparte)

De ce mi-a sărutat mâna? Nici nu se uită la mine. Un sălbatec... Sunt nebună. Un om ca el, bogat, boer... (Șoptit). Doamne mi-i sete de dragoste... Să nu rămân singură în viață. Să sufăr pentru cineva. (Incet de tot). De ce sunt fată săracă? (Marinescu, apoi Grigore).

MARINESCU

Domnule Director. (Hârtii. Ese).

GRIGORE

Plimbați-vă puțin, apoi veniți să mă luați la cimitir. Domnișoară! (Merge spre Domnișoara și o vede cu ochii plânși). Ce ai, Domnișoară?

D-RA MARIA

Nu știu. Nervi.

GRIGORE

Și d-ta?

D-RA MARIA

N'am drept?

GRIGORE

Drept la ce?

D-RA MARIA

La suferințe, la dureri ?

GRIGORE

Nu. Cine te face să suferi ? Treci în viață, bună, curată, tare ca o fecioară...

D-RA MARIA

Trec ca o moartă...

GRIGORE

Morții nu sufăr. (O ia de mână). Iartă-mă. Ai dreptate. Dar n'ai grijă. Vei suferi mai mult decât dorești. (Frantz intră, aducând jurnale. Grigore ia câteva și dă altele Domnișoarei). Cetește, Domnișoară. Nu poți eși cu ochii plânși. (Cetește, apoi vorbit). A ! iar «Criza ministerială». Iar «d. Corman la Ministerul Agriculturii», iar combinațiunile ziariștilor. Din douăzeci rele au să nimească una bună.

D-RA MARIA (Cetește)

«Domnul Corman, nemulțumit de actuala direcție a partidului, a declarat Primului-Ministru Barcea că, d-sa nu înțelege să facă politică personală». (Intoarce pagina). «In ultimul moment aflăm că d-l Corman ar fi fost chemat telegrafic la Sinaia». (Râd amândoi, cetește). «Un duel senzațional». (Cetește cu atențiune, apoi se scoală, îngrozită strigând). Se bate. (Plânge încet cu batista la ochi).

GRIGORE

Ce e, Domnișoară ? (Cetește și el informațiunile, tăcere lungă, apoi aspru). Ești iubita lui ?

D-RA MARIA (Revoltată)

Eu, Domnule Corman? Eu? Sunt de doi ani la Domnia-ta și încă n'ai învățat să mă cunoști? Ce te autorizează să... să mă insulti... așa... mai scump... cinstea mea? (Strigă). Dudue, mergem acasă. (Merge spre dreapta, apoi spre stânga).

LENUȚA (Din culise)

Indată.

GRIGORE (Aținându-i calea)

De te-am jignit, e fără voia mea. De ce atâta emoțiune? Ce-ți pasă Domniei-tale cine va fi... ucis? Și pe care ai prefera să-l revezi. Pe D-I Prundeanu, fără îndoială?

D-RA MARIA (Rugătoare)

Nu, Domnule Corman, nu ucis. Pentru cine se bate? O femeie? Ai milă... împiedică.

GRIGORE

Domnișoară, moartea Domnului Prundeanu mă lasă nepăsător.

D-RA MARIA

Ah! nu mă 'nțelegi. Cel'alt, d-l Romașcu.

GRIGORE (Incremenit)

Cum, ești iubita lui Costea?

D-RA MARIA

Nu sunt ce zici. Nu știu ce am... Îți jur, Domnule Corman, că nu ne-am vorbit. Ți-aș fi spus totul, căci

te respect ca pe un tată. Ești singurul om, în care am încredere nemărginită. Acest duel m'a înebunit.

GRIGORE

Cum așa năprasnic ? Spune tot, Domnișoară.

D-RA MARIA

Il admiram. Bun, simplu, atât de puternic și totuși atât de slab, slab ca un copil.

GRIGORE

Și ?

D-RA MARIA

Și atunci, curiositatea, simpatia... o nevoie de a-l apăra, de a-l duce de mână... Și atât.

GRIGORE

Costea nu ți-a vorbit nimic ?

D-RA MARIA

Câte odată mi-a zis bună ziua, dar așa de stângaci și cu ciudă. Par'că-i făcusem ceva rău. Când îl vedeam astfel, încruntat, pentru o salutare, îmi venea să râd. Acum ne-am întâlnit aci, s'a uitat perdut la mine și mi-a sărutat mâna... De ce ?... Alta nu am de spus. (Lenuța intră).

LENUȚA

Am așezat frumos florile.

GRIGORE

Bine. (Către Domnișoara). Vom vorbi mai târziu, acum plecați. (Domnișoara Maria și Lenuța ese prin dreapta).

SCENA IV¹⁾

(Grigore, Frantz, care introduce pe Melias)

GRIGORE

Bună ziua, Domnule Melias. Poftim stai.

MELIAS

Mulțumesc. (Se așează pe un scaun). Mă rog, Coane Grigore, sunteți Domnul Ministru ?

GRIGORE

Unde ai mai auzit și povestea asta ?

MELIAS

Par'că e greu de ghicit? Toată lumea știe... Na! Herr von Corman da muss ich Ihnen wirklich sagen. Sie blessieren mich... N'ai încredere în mine. În loc să-mi spui: Măi Melias, fii tu cel d'întâiu care să știi că sunt Ministru, mată nu spui nimic... ori râzi.

GRIGORE

Unde vezi că râd ?

MELIAS

Nu râde gura, dar ochii ce fac ? Ah ! On a toujours besoin d'un blus betit que zoit, Excelență. (Salută).

GRIGORE

Ai dreptate. Iată o taină, dar să nu... Vezi să fii discret.

---

¹⁾ Scena IV cu Melias poate fi suprimată. În acest caz, după eșirea D-rei și a Lenuței, Marinescu intră, aducând hârtii de jscălit. Grigore se plimbă încet și natural se așează la birou, cu spatele la cele două uși. În toate cazurile Ștefan și Nineta să intre pe altă ușă decât pe cea, prin care au eșit D-ra Maria și Lenuța.

MELIAS (Repede)

Ich hab nur ein Wort: stil wie die Nacht.

GRIGORE

Măi Melias, află și tu una bună. (Melias se scoală) Nu sunt Excelență.

MELIAS (Disperat)

Iar nu ești?! (Se trânteste pe un fotoliu).

GRIGORE

Nu sunt. Cunoști însă părerile mele în această materie. Lasă politica la o parte.

MELIAS

Greu. Nici un diplomat n'a hotărât, așa cu ochii închiși, aici e politica, peste granița afacerea. Sunt două articole foarte amestecate. Și, când începi cu una, faci și pe cealaltă. Rudica și Dudica, adică surorile... siameze.

GRIGORE

Vorbesc de afacerile mele personale, mă înțelegeți?... Am plătit regulat, chiar când am fost la strâmtoare.

MELIAS

Pșșșt! Asta nu se discută.

GRIGORE

Dacă mă adresez, D-tale, e că te cunosc de mult.

MELIAS

Și fiind-că sunt om de încredere.

GRIGORE

Și, fiind-că mi-e lene să mă adresez aiurea. Așa suntem noi Moldovenii. Am apucat un bancher, murim cu el, chiar de ne ruinează.

MELIAS

Pșșșt! Ce să vorbim de moarte și de ruină? Cât vă trebuie?

GRIGORE

Optzeci de mii de lei. (Se plimbă)

MELIAS (Mormăe)

Două sute fălci dela Coana Zinca... Hm: hm! Două vîi tot dela dumneaei, cincizeci mii, Credit personal... o sută de mii. (Tare) Bine. Și vă trebuie numai decît?

GRIGORE

Peste o lună cel mai târziu.

MELIAS

Nu, Coane Grigore, vă întreb dacă aveți mare nevoie de acei bani. Chiar de nu ar fi momentan?

GRIGORE

Da. Foarte mare nevoie.

MELIAS (A parte. Iși freacă mâinile)

Zău, am să-l gătui. (Tare) Sie sind kein Ministerfleisch. Din partea mea, adică personal, eu v'ași da un milion, fără înscris, pe parolă, dar am un stăpân, adică un Moritz dela Budapesta.

GRIGORE (Șade)

Cine-i Moritz?

MELIAS

V'am mai spus odată. Ce dracu ați uitat? El e fratele meu cel bogat. Moritz nu se arată decât la mine... și încă. El vânează numai cu magnați. Și ce sunt eu fără Moritz? O haină fără față, un ou fără gălbenuș. Acel Moritz este foarte supărat pe mața. (Se scoală și se pune într'alt fotoliu. Melias devine alt om).

GRIGORE

Nici nu vreau să știu dacă există ori nu un Moritz.

MELIAS

El știe că există un Corman. Să vezi, dragă, cum vine afacerea. Te-ai apucat și ai împănât țara cu Bănci Populare. (Scoate o listă din buzunar). Ce s'a întâmplat? Toți păcătoșii ceia de jidani, care luau bani cu împrumut dela mine, cu zece sau 12 la sută și dădeau și ei săracii cu optsprezece sau 20 la sută, acum sunt ruinați, fiindcă nu mai au clienți solvabili și nu-mi pot plăti mie. «Populara» dă cu opt sau cu zece. (Cetește) Așa la Adjud, Wolfshaut 4000 lei, Zuckerhorn 6000 lei, etc., etc., etc., total 20.000. La Sas-cut Fischersohn 3000 lei, Weinberg 2500, etc. etc., etc., total 17.000, și așa cu etc., etc., etc., și cu total-total, ajung pentru târgușoarele din Bacău, Putna, Tecuciu și Tutova la 375.000 lei, compromiși... și încă mai este... O adevărată ruină. Mă înțelegi?

GRIGORE (Se stăpânește)

Mai ai ceva de spus?

MELIAS

(Aprinde o țigară. Aruncă chibritul jos)

De sigur, dragă. Dar știi că ești pretențios? Moritz scrie

că un popă, ein so genahnter, Micu, și-a pus în cap să cumpere Măndrișca pentru o comedie de obștie, și Moritz vrea să cumpăr eu. Se cheamă că eu sunt împământenit și să o vând eu țăranilor. (Pauză). Mă înțelegi?

GRIGORE

Pe urmă?

MELIAS

Atât nu-ți ajunge? Cormane, indispui finanța și faci rău.

GRIGORE

Cunosc evrei ca Albin cari m'au ajutat la binefaceri. (Se scoală).

MELIAS

Lasă-i la o parte. Aceia sunt evrei amatori. Gran d'Isania.

GRIGORE

Așa că...? (Se plimbă).

MELIAS

(Tolgit în fotoliu cu mâinile după cap. Iși pune pălăria. Cască)

Vezi ce-i de făcut. Grigore, las-o și tu mai moale cu băncile și dă pe acel Popa Micu la Dorohoiu, unde Moritz n'are frică.

GRIGORE (liniștit)

Să te cârlesc?

MELIAS (Sare speriat)

Haaa? (Buimăcit își scoate pălăria. Grigore sună. Frantz apare!). Ce? Par'că e cu supărare? Am vrut să facem o afacere. Nu ne-am înțeles și atâta tot... (Se retrage îngrijat).

GRIGORE

Frantz, ia dă'l pe dumnealui afară.

FRANTZ

Calcă, Domnule. (Îl zorește).

MELIAS

Indată cu persecuții, și cu masacru? Mă rog ce nevoie? (Pe pragul ușei). Coane Grigore mă dai afară. Bine. Dar învață asta dela mine: Democrația costă parale.

(Grigore îi întoarce spatele, rezemat de biurou. Melias dă să easă prin stânga. Ușa se deschide. Ștefan și Nineta intră. Melias rămâne încremenit, se lipește de perete, face semnul crucei și ese. Frantz, la vederea lui Ștefan, face o mișcare. Ștefan poruncitor, îi arată ușa. Frantz esă. Ștefan și cu Nineta pășesc încet).

SCENA V

(Grigore, Ștefan îmbătrânit, Nineta sulimenită. Rochie, modă de poimăine).

NINETA

(Cătând împrejur, șoptește)

Unde suntem? (Arată pe Grigore). Cine e?

ȘTEFAN (Obosit)

Judecătorul.

NINETA

Lui îi dai hârtiele de divorț? (Ștefan face da din cap. Pauză lungă. Nineta începe a fi îngrijată. Cată spre ușă. Ștefan îi face hotărît semn să stee locului).

ȘTEFAN

(Uitându-se drept la Grigore. Incet)

Corman!... (Mai tare) Corman!... (Geme). Grig! (Nineta se uită mirată la Ștefan, apoi dă din umere).

(Grigore se întoarce brusc, vede pe Nineta și pe Ștefan imobili. Fără voe, ca la vederea unor stafii, se dă îndărăt. Tus-trei stau astfel o clipă. Nineta recunoaște pe Grigore. Vrea să țipe. Rămâne cu gura deschisă. E apucată de tremur),

Grigore! Eu sunt...

GRIGORE

(Se repede la biurou. Nineta cu o mână își acoperă fața.

Cu cealaltă se apără)

Tu aci?... Tu? Mizerabile! Sfidezi fiara din mine. (Ia după biurou nu prespapier, reprezentând un bloc de bronz. Se aruncă asupra lui Ștefan).

ȘTEFAN

Ucizi un cadavru. (Tăcut, cade pe scaun, își razimă capul de mână. Șoptit). Lovește

GRIGORE

(Cu brațele ridicate, luptă cu sine o clipă. Aruncă blocul),

Canalie!... Tâlharule!... (Nineta tresare. Vrea să se furișeze spre ușe. Ștefan se îndreaptă, amenințător, Nineta se duce spre mijlocul scenei. Se așează pe un fotoliu cu spatele la geamlâc. Grigore își trece mâinile pe ochi ca într'un vis urât. Bâigue) Aa...

Aafară! A afară!

ȘTEFAN

Grig, ce fac eu nu e obicinuit, știi. (Gâfâc)

GRIGORE

Ce căutați ? (vrea să sune). Afară !...

ȘTEFAN (Șoptește)

Sst ! De suni, măucid aci... cu Doamna. (Nineta, cuprinsă de groază face un gest, implorând pe Grigore, care nu se uită la ea). Ce caut ? Ertarea ! (Tăcere) Cormane, ertare.

GRIGORE

Nu am nimic de ertat. Pentru mine nu existați. Eșiți. Eșiți !

ȘTEFAN

(Se scoală cu multă greutate)

Grigore, iartă... Sunt cinci luni de când mă muncesc să ajung aci. (Tăcere). Am răpus trupul... Uite la el... E pregătit pentru sfârșit... Înainte am venit, la tine... Umil cer ertare... Am intrat în agonie...(Cade pe scaun)

GRIGORE

Ai un duel cu Costea. (Nineta se uită la ceasul brățării).

ȘTEFAN (Semn de negare)

Nu. Am un duel cu mine... Și cel din urmă. (Vorbește cu sine). A fost ceva bun aci. (Arată capul). Și aci a fost ceva. (Arată inima). Și iubeam, draga viață... zi cu zi. Dar om n'am fost decât... pe apucate. Nimic sfânt. N'am putut altfel. În adevăr nu puteam fi un altul.

GRIGORE

Sfârșește !... Ești de două ori mișel și odios !..

ȘTEFAN (Obosit)

Joc o tragedie... ultima. Joc bine. (Râde în silă).

GRIGORE (Poruncitor)

Destul! Eși! Pleacă.

ȘTEFAN

Ai răbdare... E greu să mori fără să zici nimic... Uite la mine. Am fost ticălos. Dar privește colo. (Spectral, arată pe Nineta). Vezi... femeia? Am vrut să desleg enigma unei ființe de piatră. Sfinxul m'a sfâșiat... N'am avut puterea să înving... În mine eră numai noroi, numai instincte rele, ca și în ea. Și instinctele noastre se urăsc... Ne e scârbă de noi.

NINETA (Naturală)

Da. Ne e scârbă. Dar tu n'ai căutat noroiul în mine...?

ȘTEFAN (Șoptește)

Poate. Dar am căutat și nebunia, patima, visul, Enigma...

NINETA (Natural)

Minți!... Ai căutat noroiul!...

ȘTEFAN

Dar tu, ce căutai în mine?... (Grigore se uită pe rând la ei, dând din cap cu amărăciune).

NINETA

O primenire... Nu știu. O senzație. Plăcerea... Răzburarea.

ȘTEFAN (Cu capul între mâini)

Tot noroi!...

NINETA (Către Ștefan)

Tu ai alergat după mine.

ȘTEFAN

Cine fuge de Himeră?... Pentru Himeră s'a ucis... Prundeanu. (Se scoală cu greu, lui Grigore). Erți ?

GRIGORE (Șoptește fără ură)

Nu pot. Sunt un bărbat umilit. (Pauză). Nu! Nu! Pleacă !

(In timpul acestei scene, Nineta nepăsătoare, dă din umere, se uită la ceasul brățării. Se evantează seurt și des. Dă semne de nerăbdare).

ȘTEFAN

(Prinde a se înviora)

Tu ești un bărbat umilit!?... Dar eu sunt... un mort umilit!... (Mai tare). Corman!... Mortul meu țipă după înmormântare... și «veșnica mea pomenire» e ertarea ta... Uitarea, uitarea !

GRIGORE (Șoptește)

Nu... Nu... Nu pot... Dute.... Te-ai purtat ca.... o.... Bestie!...

ȘTEFAN (Incet)

Da, așa e... Dar tu, care nu vrei să erți... nu ești mai bestie decât mine, care mă pedepsesc?... (Pauză. Se apropie încet de Grigore)... Ca săucid... Bestia din mine îmi trebuie o jertfă... Ura ta... mândria ta... Arată-te mie... cum ești... mai pre sus de mine... (Se reazemă de biurou)... pre sus de tine... (Strigă slab). Mai presus de... Bestia ce e în fiecare dintre noi... (Gâfâie) Grigore !... (Șoptește) Ucide și tu... Bestia din tine!... Eartă!... (Cade, se târaie spre Grigore)... Un om la picioarele altui... om... Adu-ți aminte. Am avut același ideal! Ertare...

GRICORE

(Tresare. Privește la Ștefan. Foarte mișcat, se pleacă și ridică pe Ștefan)

Nu mai pot... Plecați... (Se așează. Rămâne cu capul între mâini, până la eșirea lui Ștefan).

ȘTEFAN

(Pauză mică. Merge spre Nineta)

Am pledat dinaintea judecătorului. Cu prețul morții mele... am căpătat ertarea... și divorțul. (Exaltat). Ești văduvă... Sau poate ești scârbită de tine? (Scoate din buzunarul vestei o cutiuță, o deschide și o întinde Ninetei, care, speriată, se ridică, apropiindu-se de Grig). Uite. Un hap, unul singur și suntem văduvi unul de altul. Poftim Doamnă. (Nineta se apropie de Grig. Ștefan râde tăcut). E întâia ora când refuzi un cadou... Ia. Serios, chiar nu vrei? (Pune cutiuța în buzunar. Pauză lungă. Cu încetul, Ștefan își revine în fire. Ca din somn). Am avut o vedenie, par'că eram Oedip și tu erai... (Face eforturi să-și aducă aminte. Gest descurajat). Am uitat... Bestia!... (Salută elegant). Doamnă. (Cu glas tare). Adio, Grig. (Ese călcând drept).

SCENA VI

(Nineta, Grigore apoi Costea)

NINETA

(Se îndreaptă spre fotoliul din mijlocul scenei. Se uită lung la Grigore)

Pot să plec? (Grigore face semn că da). Lenuța e bine?
(Grigore același joc)... Nu ai să'mi spui nimic? (Tăcere)
Ești fericit?

GRIGORE (Dureros)

Nu...

NINETA

Eram sigură. (Se așează). Tot mă iubești ?

GRIGORE (In picioare)

(Arată pe Nineta). Nu... Nineta e moartă, iar pe D-ta nu te știu.

NINETA

Așa ne-a fost scris... să nu ne'nțelegem.

GRIGORE

Cu cine te'nțelegi... acum ?

NINETA (Dă din umere)

Cu toți bărbații ca mine. Ce vrei ? Eu trăesc pentru mine. (Incruntată). N'am acest drept ? Nu vreau să-mi leg ființa de interesele Societății... Fabrică de soldați, de contribuabili, fabrică de fete nenorocite. Decât toate aceste, mai mult face o durere a mea. (Râde)

GRIGORE

Sărmana femeie !

NINETA (Se scoală)

Nu'ți fie milă de mine, te rog. Plânge-te pe tine, om al datoriei, acum omul nimărui. A fost destul să trec prin viața ta, ca să-ți dărâm castelul de visuri. (Râde). De pierderea femeii să te mângâe Băncile populare și amicii tăi... Plăcerea-mi... Iată legea mea...

GRIGORE (Batjocoritor)

M'ai făcut să sufăr în numele unui ideal de libertate... de desrobire...

NINETA (Se așează. Râde)

Ah! Feminismul? Dragul meu, experiența dovedește că femeile nu sunt mai bune decât bărbații... N'am putut trezi, ce veacuri de robie au adormit... Nu e ciudat ca Dumnezeu, care a făcut indivizii iso-lați, să ne silească să trăim în Societate? Fiecare pentru sine, aceasta e legea naturei.

GRIGORE

Vai ție... când te va atinge mâna vremii.

NINETA (Dă din umere)

O! Până atunci!... Imi voi trăi viața.

GRIGORE

Ai datorii către semenii tăi...

NINETA (Râde)

Atât mai rău pentru cei, cari îmi fac credit... (Serioasă) Nici o datorie. (Se scoală). Sunt o ființă sgârcită de mine... Iau dar nu dau...

GRIGORE

Vai ție când te va ajunge ura oamenilor!

NINETA

Ce-mi pasă! Până atunci vor suferi alții pentru mine?... Ura? Toți mă iubesc. (Îngână din Faust: «Le veau d'or est encore debout»). Frumusețea femeii stăpânește încă bărbații (Râde). Voi toți îmi dați cinstea, îmi dați vлага, și puterile, toate puterile voastre. (Tare). La picioarele mele, viața voastră! Iar eu, eu nu dau nimic. Eu nu sunt din rasa celor jertfite....

GRIGORE (Dureros)

Nineto, ce slabă ești!

NINETA

Sunt tare. Tare de ticăloșia voastră. (Pauză. Nineta zâmbind, cochetă, se apropie încet de Grigore). Privește-mă... Nu sunt frumoasă?... Nu joacă patima în ochii mei? Buzele mele nu știu sărutul ce ametește?... Privește... Grigore!... (Desmerdătoare). Tu însuți cel d'întâi!... (Șoptește). Uite... acum mă dorești.... Nuuu? (Provocantă, lunecă spre Grigore). Așă e? Vrai? Vrai? (Șoptește cu patimă). De ce clipești?... Iți... e frică?... Vrai? Buzele tale tremură, se roagă... după ale mele. (Nineta întinde brațele. Grigore luptă cu sine. Nineta privește printre gene. Zimbește și plină de patimă, de abea suflă). Grig! A ta pentru veci.

GRIGORE

(Intinde brațele, apoi deodată tresare. Bate cu pumnul în masă. Strigă)

Jos ai căzut, Doamnă!

NINETA (Râde, zbucesște)

Și ai crezut? Pe tine te urăsc de moarte. Tu ai fost cel d'întâi stăpân. Tu m'ai ferecat. Tu m'ai umilit cu batjocura bunătaței, a veseliei tale, cu mărinimia ta... și mai făcut de răs cu zdrobitoarea ta superioritate.

GRIGORE (Strigă)

Ce ți-am făcut? (Șade abătut)

NINETA

Nimic și tot. În tine am văzut Strășnicia Legilor.

GRIGORE

Sărmane copil, îți trebuie lege, căci încă nu ești slo-bodă de tine.

NINETA

Nu știu ce vrei să zici. Nu vreau să te înțeleg... Liberă, sunt fericită. (Tăcere). Și acel Prundeanu care, după întâia beție, n'a mai avut mândria iubirei sale! (Pauză). Prundeanu se va ucide ?

GRIGORE

Da.

NINETA (In picioare)

L-ai ertat pe Ștefan. Ce grosolan ai fost. Ai fost caraghios și mișel. Da, mișel !

GRIGORE (Aspru)

L-am ertat, ca să nu-ți mai dătoresc nimic... Nici măcar ura.

NINETA (Râde)

Te-a îngrozit nebunia lui. (Cu dispreț). Ai ertat pe un bărbat, care ți-a furat femeea... (Râde). Omul onoarei, iată-l.

GRIGORE

Femeia mea a murit.

NINETA

Dar eu ?

GRIGORE

Știi ce povestesc Sfintele cărți când spun că Dum-

nezeu a făcut femeia din coasta lui Adam? Spun în limba lor de taină, că femeia e astfel, după cum o vede bărbatul. Și femeia mea n'o mai văd...

NINETA

Dar eu? Eu sunt.

GRIGORE (Cu tărie)

Tu? Pe tine, din mine te-am trezit. Pe culmele măreției mele te-am ridicat. În prăpăstiele neștiute ale durerii mele te-am prăbușit... sub ruinele castelului meu de visuri... Și acesta e un drept al meu. Ajunge. (Salută rece și arată Ninetei ușa. Ascultă spre dreapta). Mai stai o clipă Doamnă. Aud glasul lui Costea. Se duce repede spre dreapta). Iți va da știre despre nefericitul Domnieitale soț.

NINETA

Mulțumesc, Domnule. (Nineta, nehotărâtă, face vre-o 2 pași: Se dă după o bibliotecă lângă peretele din dreapta, ușa se deschide brusc).

SCENA VII

(Aceiași. Costea intră buzna prin cabinetul lui Grig, nu vede pe Nineta. Grig și Costea se îmbrățișează în de lung. Se așează cu fața la public. Din când în când Nineta se pleacă, pentru a auzi mai bine. Jucată repede).

COSTEA

Grig, dragul meu Grig, a fost groaznic.

GRIGORE

Ștefan?

COSTEA

De abea eșisem pe teren și-mi ceru iertare, râzând.

Am crezut că-și bate joc de mine. Sărmanul, însă, stăruia, tot rîzînd. Nenorocirea ta mă orbise. Am văzut roș. I'am zis, canalie. Mi-a asvîrlit o scrisoare, strigîndu-mi, «pentru Grigore și pentru Nineta», (Nineta face o mișcare, oprită imediat), apoi s'a ucis, acolo, sub ochii mei (gonește o închipuire neplăcută).

GRIGORE

Dar ura ta ?

COSTEA (Gest de oroare)

Taci. Nu știam. Nici nu'mi am închipuit că ar avea atîta bărbăție în el.

GRIGORE

Nu ai avut îndurare. A venit aici după iertare... Bietul Prundeanu...

COSTEA

E întîia oară cînd mă văd cum sunt, o brută rea... (Pauză). Doamne, Doamne, unde e femeea, care să mă omenească ?

GRIGORE

Costeo, tu iubești pe Domnișoara Maria Teis.

COSTEA

Nu cutez s'o iubesc. Iubesc însă bunătatea ei zglobie și-mi place nesfârșit sănătatea acelei veselii deschise și cinstite. Dar de iubit, nu știu ce gust are iubirea ! Și ce te-apucă să-mi vestești că iubesc pe D-ra Maria Teiș ?

GRIGORE

De ce i-ai sărutat mîna ?

COSTEA

Așa de-odată fără să vreau. Credeam că merg la moarte. Am simțit nevoia că într'un sărut umil să-mi pun sufletul la picioarele unei femei: mamă, soră, slugă sau fată din stradă. Și, dacă guvernanta ar fi fost cu picioarele goale, i-ași fi sărutat picioarele (Râde). Am avut și eu un dor prostesc să mă spovăduesc unei femei. E stupid (Râde).

GRIGORE

Dragă, nu ai de ce râde. Acel dor — prostesc cum zici tu — e prea curat, ca să răzi de el. Vai, vai de cel care nu mai simte nevoia să se spovăduască unei femei. (Pauză). Țin să-ți spun că Domnișoara Maria te iubește.

COSTEA

Pff! La urma urmei, nici asta nu m'ar minuna. Mai gândește-te și tu. (Scoate repede o scrisoare și o dă lui Grigore). Iată ce înseamnă să aiurezi.

GRIGORE

Ce repede uităm morții. (Se scoală. Nineta pășește spre Costea).

NINETA

Domnilor, (Bărbații se întorc brusc. Grigore pare mirat că Nineta se află încă acolo. Costea, buimac, întreabă din ochi pe Grigore, ce înseamnă prezența Ninetei).

GRIGORE (cătră Costea)

Uitasem să-ți spun. Doamna venise aci cu Prundeanu și a rămas, având poate presimțirea unei nenorociri (arată scrisoarea). De altfel prezența d-sale nu are nici o în-sămănătate.

NINETA

Foarte mulțumesc. În adevăr, sosirea d-lui Romașcu m'a ținut aici. Am avut într'adevăr o presimțire. Și astfel am asistat la convorbirea Domniilor Voastre, care m'a interesat într'un mod deosebit. Dar cum sunt grăbită, vă rog, Domnule Corman, ceteți acea scrisoare, Trebuie să fie vre-o amintire pentru mine. (Costea vrea să se îndepărteze). O, nu te deranja, Domnule Romașcu, te rog. Rămâi. Știi bine că eu nu am taine pentru d-ta. (Nineta scoate o mânășă și, foarte vizibil, o lasă să cadă de sus pe biurou).

GRIGORE (Rupe plicul și cetește)

«Acesta este testamentul meu. Las toată averea mea pentru clădirea unui spital la Socora... numit Grigore Corman; pentru clădirea la București a unui ospiciu... numit Stefan Prundeanu... Legatar universal Grigore Corman».

NINETA

Și mie nimic? Eu sunt soția lui. Atâta răutate nu e cu puțință. (Smuncește scrisoarea din mâna lui Corman o cetește și o aruncă). Nimic.

GRIGORE

Nimic.

NINETA

Așa dar, sunt ruinată.

GRIGORE

Zestrea?

NINETA (Zdrobită)

Nimic n'a mai rămas. Ruinată. Ruinată!

GRIGORE

Ce ai să te faci?

NINETA (Pauză)

Și-a bătut joc de mine! Ah, ticălosul. Și a cerut ca să fiu față la această cetire. (Lui Grigore). Cum, pe d-ta te-a însărcinat cu ultimele-i dorinți? Tocmai pe d-ta te-a ales, pe d-ta, a cărui nevastă a furat-o? Ce cumplit lucru. (Pauză). Nu... nu mai înțeleg nimic. Dar ce soi de bărbați sunteți voi? Ah! canalia. Și doar m'a iubit ca un nebun. (Strigă). Sunteți toți fățarnici, toți mișei. N'aveți nici milă în voi. (Desperată). Ce mă fac eu? Eu nu pot nimic. Eu nu știu munci. Eu nu sunt decât o biată femeie. Și mi-i frică de sărăcie.

GRIGORE (cu bunătate)

Doamnă, de-mi vei da voie, voi fi destul de caraghios și de mișel, că să ajut femeea care m'a înșelat (salută) Doamnă.

NINETA

(Se uită la ceasul de la brațară și se îndreaptă repede spre ușă din stânga. Cu dispreț).

Să mă ajuți pe mine? Ca să mă umilești? Păstrează-ți banii. Ai patima bine facerii (Râde...) Sunt bani în București.

COSTEA

Este și rușine în București.

GRIGORE

Lumea ne va judeca.

NINETA

Lumea? Lumea! (Iesă, râzând în hohote prelungi).

SCENA VIII

(Grigore, Costea, apoi Marinescu și delegațiunile)

GRIGORE (Strigă spre Nineta)

De înșelăciunea celor puțini, să ne mângăie prietenia celor mulți. (Se aud șoaptele mulțimii).

MARINESCU (intră alergând)

Domnule Director, isbândă! isbândă! Iată delegațiile.

GRIGORE

Bine.

(Marinescu lasă ușile deschise. Se văd preoții, institutorii. Sgomote, etc.).

DELEGAȚII

Ura! Trăiască Corman, Președintele Federațiunii!

GRIGORE (către Costea)

Așteaptă-mă.

(Strânge mâna lui Costea. E luat pe sus de delegați și dus afară de scenă. Când se crede că au ajuns delegații, se aud strigătele de bucurie ale mulțimii. Grigore vorbește. Tăcere completă).

COSTEA

L'a luat Numărul (se uită la fotografia d-rei Teiș de pe biurou, apoi ia mânușa Ninetei și se joacă cu ea). Sfinx? Bestie? Se aud aplauzele mulțimii. Cortina cade repede).

CORTINA.

VERIFICAT
2007

VERIFICAT
2017

BIBLIOTECA
institutoră

VERIFICAT
1987

ERATA

La Actul al II-lea, decorul modificat după voia regisorului.

La Actul al III-lea. Scena cu cravașa suprimată.

La pag. 59, rândul 10, în loc de «robii instinctului reproducător» citește «robii instinctului».

